

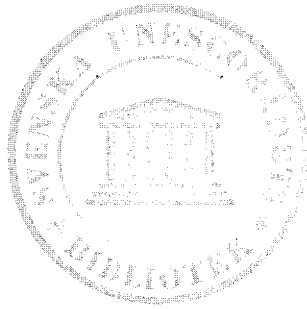
SVENSKA UNESCORÅDET
Utbildningsdepartementet

Rapport
från Unescos sextonde generalkonferens
den 12 oktober — 14 november 1970
avgiven av den svenska delegationen

STOCKHOLM 1971

SVENSKA UNESCO RÅDET
Utbildningsdepartementet
Dep.sekr. K-G. Lidström/Hwd

Statsrådet och chefen för
Utbildningsdepartementet

Härmed överlämnas den svenska delegationens rapport från Unescos sextonde generalkonferens, Paris 12 oktober - 14 november 1970.

Redogörelsen för behandlingen av förslaget till program och budget 1971-72 och det framtida programmet liksom sammanställningen av bilagor har utförts av rådets kansli. I enlighet med tidigare överenskommelse har varje nordiskt land speciellt bevakat vissa programavsnitt enligt följande ordning: Danmark - utbildning, Sverige - naturvetenskap, Finland - samhällsvetenskap och kultur, Norge - kommunikation. Dessutom har Danmark och Sverige bevakat den samlade programkommissionens arbete, Finland och Norge administrationskommissionen och Sverige debatten i plenarförsamlingen.

Stockholm i juni 1971

Ernst Michanek

Karl-Gunnar Lidström

<u>INNEHÅLLSFÖRTECKNING</u>	<u>Sid.</u>
<u>I. GENERALDEBATTEN M.M.</u>	1-8
1. ALLMÄNNA FRÅGOR	1
1.1 Medlemsstaternas representation och rösträtt	1
1.2 Val av president	1
1.3 Godkännande av dagordningen	1
1.4 Budgettak	2
2. VALFRÅGOR	3
2.1 Valsystem	3
2.2 Val till styrelsen	3
3. GENERALDEBATTEN	3
3.1 Debattens utformning	3
3.2 Generaldirektörens "svar" på debatten	5
4. KOLONIAL- OCH FREDSPRÅGAN	6
5. UNESCO'S 17:e GENERALKONFERENS	8
<u>II. UTBILDNING OCH UNDERVISNING</u>	9-19
1. ALLMÄNT	9
2. PEDAGOGISKT UTVECKLINGSARBETE	9
2.1 Demokratisering av undervisningen	9
2.2 Undervisning för handikappade	9
2.3 Utbildningsprogram för flyktingar	9
2.4 Återkommande utbildning	10
2.5 Utbildningsstrategier	10
2.6 Undervisningsministerkonferenser	11
2.7 Unescos stipendieprogram	12
3. SKOL- OCH HÖGRE UNDERVISNING	12
3.1 Läroplansarbete m.m.	12
3.2 Utbildningens struktur m.m.	13
3.3 Lärarutbildning	14
3.4 Högre utbildning	14
4. VUXENUTBILDNING M.M.	15
4.1 Världskonferens om vuxenundervisning 1972	15
4.2 Vuxenundervisning	15
4.3 Analfabetism	15
4.5 Ungdomsprogrammet	16
5. PLANERING OCH FINANSIERING AV UTBILDNING	19
5.1 International Institute of Educational Planning	19
5.2 Samarbete med Världsbanken m.m.	19
5.3 International Bureau of Education	19

III.	<u>NATURVETENSKAP</u>	20-26
1.	ALLMÄNT	20
2.	SCIENCE POLICY, SCIENTIFIC INFORMATION AND FUNDAMENTAL RESEARCH	20
2.1	MINESPOL	20
2.2	Vetenskapsministerkonferenser	21
2.3	Grundforskning	21
2.4	UNISIST-programmet	22
2.5	International Foundation for Science (IFS)	22
3.	SCIENCE TEACHING AND TECHNOLOGICAL EDU+ CATION AND RESEARCH	23
4.	ENVIRONMENTAL SCIENCES AND NATURAL RESOUR- CES RESEARCH	23
4.1	Earth Sciences	24
4.2	Hydrologi	25
4.3	Oceanografi	26
IV.	SAMHÄLLSVETENSKAP, HUMANISTISK VETENSKAP OCH KULTUR	27-32
1.	ALLMÄNT	27
1.1	Tvårvetenskapligt samarbete m.m.	27
1.2	Samhällsvetenskap	28
1.3	Kultur	30
V.	KOMMUNIKATION	33-38
1.	ALLMÄNT	33
2.	UTBYTTE AV INFORMATION	33
2.1	Internationella bokåret 1972 m.m.	33
2.2	Rymdkommunikationer	34
3.	MASSKOMMUNIKATION	35
4.	DOKUMENTATION OCH BIBLIOTEK	35
4.1	UNISIST	36
4.2	Internationell biblioteksstatistik	36
4.3	Databehandlad dokumentation	36
4.4	Internationellt samarbete	37
5.	UNESCOS FRAMTIDSPROGRAM INOM KOMMUNIKA- TIONSOMRÅDET	37
VI.	INTERNATIONELLA RELATIONER M.M.	39-41
1.	ALLMÄNT	39
2.	UPPHOVSRÄTTSLIGA FRÅGOR	40
2.1	Copyright	40
2.2	Skydd av kulturföremål m.m.	40
2.3	Universal Copyright Convention	40
2.4	Skydd av televisionssändningar via satel- liter	40
2.5	Skydd av fonogram	41
VII.	ADMINISTRATIVA KOMMISSIONEN	42-46
1.	ALLMÄNT	42

2.	BUDGETFRÅGOR	42
2.1	Genomsnittlig tillväxttakt	42
2.2	Budgetperioden 1.1. 1967 - 31.12. 1968	42
2.3	Medlemsavgifter	43
2.4	Working Capital Fund	43
2.5	Revolving Fund	43
2.6	FN:s expertkommitté, FN:s och special- organisationernas ekonomi	44
3.	ORGANISATORISKA FRÅGOR	44
3.1	Användning av arabiskan i Unesco	44
4.	PERSONALFRÅGOR	45
4.1	Administrativa domstolen	45
4.2	Unesco-personalens geografiska fördelning	45
4.3	Permanent arbetsavtal	46
VIII.	JURIDISKA KOMMITTÉN	47-48
1.	ALLMÄNT	47
2.	ÄNDRING I STADGAN FÖR INTERNATIONELLA OCEANOGRAFISKA KOMMISSIONEN (IOC)	47
	<u>BILAGOR</u>	49-77
1.	Sveriges delegation	49
2.	De nordiska delegationerna	50
3.	Budget - Appropriation resolution for 1971-72	51
4.	Nordiska resolutionsförslag	52
5.	Statsrådet Sven Mobergs anförande	57
6.	PM om förhandlingarna om Man and Biosphere (MAB)	62
7.	Unescos 17:e generalkonferens 1972	77

./1-2

I. GENERALDEBATTEN M.M.

1. ALLMÄNNA FRÅGOR (bil. 1-2)

1.1 Medlemsstaternas representation och rösträtt

Vid generalkonferensen var 125 stater representerade. Inga nya medlemsstater tillfördes organisationen.

I överensstämmelse med praxis från de två närmast föregående generalkonferenserna beslöts enhälligt på förslag av Peru, Sovjetunionen och Uruguay att de åtta stater (Bolivia, Kambodja, Dominikanska republiken, El Salvador, Haiti, Mali, Paraguay och Yemen), som inte betalat sina stipulerade bidrag till Unesco, ändå skulle få behålla sin rösträtt.

Frågan om Formosa-Kinas fullmakters godkännande (se också VI, pp. 2.1 och 2.2) föranledde liksom 1968 en längre debatt efter framläggande av fullmaktskommitténs rapport. Vid omröstningen efter "roll-call"-votering godkändes fullmakterna med 59-39 (Sverige, Finland, Norge, Frankrike) - 20 (Danmark, Island). Under debatten framfördes även invändningar mot Syd-Koreas, Syd-Vietnams och Kambodjas fullmakter, utan att någon formell votering härom begärdes. Flera talare beklagade Östtysklands frånvaro i Unesco.

1.2 Val av president

Till generalkonferensens president valdes enhälligt på nominationskommitténs förslag Dr. Atilio Dell-Oro Maini (Argentina). Denne visade sig kanske mindre energisk och effektiv än föregångaren Eteki-Mboumoa (Kamerun) men tillvann sig ändå allmän respekt och uppskattning.

1.3 Godkännande av dagordningen

Fyra av de av styrelsen föreslagna dagordningspunkterna föranledde en debatt. Tre avklarades snabbt, nämligen

3.2 om vissa stadgeändringar, vilka enligt generaldirektören ännu ej vore helt utredda, 61 om återkallande av ett förslag av Kambodja om en appell för bevarande av monumenten i Angkor samt 30 om styrelsemedlemmarnas mandatlängd, som ursprungligen föreslagits av Ceylon men sedermera återkallats av detta land och ånyo förordades av vissa latinamerikanska stater. 32 och 61 avfördes från dagordningen med betydande majoritet, medan punkt 60 bibehölls med knapp majoritet.

En fjärde punkt av politisk karaktär gav däremot anledning till ett längre meningsutbyte nämligen frågan om Östtysklands medlemskap i Unesco. Frågan som tidigare behandlats vid styrelsens möte i september-oktober och då avslagits med relativt knapp majoritet, framfördes ånyo av Tjeckoslovakien som en ny punkt 61 på generalkonferensens dagordning. Vid omröstning om ett amerikanskt förslag om borttagande av denna punkt blev röstsiffrorna 61 (Danmark och Norge) - 29 (Finland) - 20 nedlagda (Sverige). Ett av Ukraina under debattens slutskede framlagt förslag angående frågans uppskjutande till nästa generalkonferens med förnyat uppdrag till styrelsen att ompröva saken nedröstades med 41-51-19 (Sverige).

./3

1.4 Budgettak (bil. 3)

För att vägleda generalkonferensens behandling av program- och budgetförslaget för 1971-72 antas vid konferensens inledning ett provisoriskt budgettak. Generaldirektörens av styrelsen stödda förslag på 89,898,560 miljoner dollar godkändes med 110 (Sverige)- 0 - 9 (USA, öststaterna). Vid den slutliga voteringen om acceptering av administrativa och programkommissionens budgetrapport meddelade USA:s delegat, att USA på grund av det ansträngda finansiella läget inom landet och omfattande engagemang utåt måste rösta nej på Unescos budget. Slutsiffran var 110

(Sverige)- 1 - 9.

2. VALFRÅGOR

2.1 Valsystem

Styrelsens förslag (enhälligt antaget med 8 nedlagda röster) att på provisorisk och experimentell basis bibehålla den av 15:e generalkonferensen antagna anordningen med särskilda valgrupper samt av en mandatperiod på 6 år utan omedelbar rätt till återval godkändes med 65 (Sverige)- 2 - 21. Ceylons tidigare omnämnda och sedermera återkallade förslag (se p. 1.3) om reducering av mandattiden till 4 år utan förlängning förkastades med 24 (Island) - 22 (Finland, Norge) - 36 (Danmark, Sverige).

2.2 Val till styrelsen

Den 24 oktober förrättades val av 15 medlemmar av styrelsen med hemlig omröstning. För västgruppen valdes Frankrike, Storbritannien, Nederländerna, Finland (samtliga omvalda för en fyraårsperiod enligt det tidigare systemet) samt Tyskland och Spanien (nyvalda för en sexårsperiod). Turkiets kandidat blev utslagen. För den latinamerikansk-karibiska gruppen invaldes Columbia, Jamaica och Costa Rica, de två förstnämnda officiella kandidater, medan den tredje av gruppen föreslagna kandidaten Uruguay knappt eliminerades jämte Venezuela; den afrikansk-arabiska gruppens samtliga sex "rekommenderade" kandidater valdes: Libanon, Senegal, Demokratiska republiken Kongo, Förenade Arabrepubliken, Ghana och Zambia . De asiatiska och östeuropeiska grupperna berördes ej av valet.

./4

3. GENERALDEBATTEN (bil. 4)

3.1 Debattens utformning

Generaldebatten öppnades med en längre, översiktlig exposé av styrelsens ordförande angående respektive general-

direktörens program och budget för 1971-72 med styrelsens rekommendationer, styrelsens kommentar avseende generaldirektörens långtidsplan 1971-76 samt slutligen styrelsens egen verksamhet under den gångna tvåårsperioden. Härfter introducerade generaldirektören såväl sina rapporter angående Unescos verksamhet som programmet och budgeten 1971-72 samt för första gången en långtidsplan för åren 1971-76. Maheus tal uppehöll sig i huvudsak vid den sista punkten framför allt dess allmänna del. Han berörde bl.a. Unescos roll i fråga om fred, utveckling och mänskliga rättigheter, budgetproblem samt sekretariatets uppgifter och struktur och också, med påfallande öppenhet, vissa interna komplikationer som han hoppades kunna övervinna genom fruktbara dialoger.

Generaldebatten behandlade denna gång såväl organisationens avslutade verksamhet, det aktuella programmet som framtidsperspektiven. Liksom tidigare hade styrelsen föreslagit vissa huvudtema för talarna i plenum; huvudlinjerna i Unescos framtida politik, förnyelse inom utbildningen, demokratisering av undervisningen, participation i olika aspekter av utbildningen, tillämpning av naturvetenskaperna, socialvetenskapernas tillämpning på fred och mänskliga rättigheter, programmering och evaluering av Unesco-projekt.

Det svenska inlägget av statsrådet Moberg berörde huvudsakligen andra utvecklingsårtiondet och dess innebörd för Unesco, planerande av nya strategier på utbildningsområde, biosfärspörsmålet på lång sikt samt Unescos kulturpolitiska program (bil. 5).

./5

I debatten deltog sammanlagt 116 representanter för medlemsstaterna samt fyra för internationella organisationer. Det övervägande flertalet talare begränsade sina inlägg till 20 minuter. Ett stort antal talare följde styrelsens anvisningar att i möjligaste mån hålla sig till

angivna teman. Bland de konkreta frågor som särskilt berördes utöver angivna teman kan nämnas utvecklingssamarbete, internationella utbildningsåret, kulturministerkonferensen i Venedig, budgeten, utformning av sekretariatet, människan och biosfären, massmedias ökade roll etc. Unescos långtidsplan var föremål för stor uppmärksamhet från talarnas sida.

3.2 Generaldirektörens "svar" på debatten

I sitt svar på debattinläggen berörde Maheu några huvudpunkter. I första hand konstaterade han en generell tillfredsställelse med Unescos allmänna situation, dess framsteg och orientering, med reservation i vissa avseenden bl.a. angående bristande förankring i de utvecklade länderna samtidigt som organisationen sades vara mera känd och integrerad i u-länderna. Beträffande Unescos generella orientering kännetecknades debatten enligt generaldirektören av vilja till förnyelse under bevarande av kontinuiteten, initiativrikedom och lansering av nya idéer.

I fråga om utbildning hade man generellt accepterat "lifelong education" som ledande princip för framtiden. Kulturens centrala betydelse för utvecklingen och som livsstil hade särskilt manifesterats i Venedig-konferensen.

Vidare berördes prioriteringsfrågan beträffande olika sektorer, liksom den vitala frågan om en på förhand preliminärt fastställd ökningsprocent som direktiv för framtida program. Maheu uppehöll sig också vid sekretariatsfrågan. Det syntes föreligga betydande enighet om nödvändigheten av att uppnå en långsammare expansion, en viss decentralisering och en förstärkning av regionala sektorer. Här berördes även frågan om Unescos koordinering med andra FN-organ i u-landsbiståndsprogram och projekt samt en eventuell intern omläggning av sekretariatets struktur i horisontell riktning med tanke särskilt på tvärvetenskapliga uppgifter.

Slutligen omnämnde generaldirektören olika förslag och metoder för en bättre koordinering av nyckeldokumenterna 16 C/4 angående långtidsplan och 16 C/5 angående tvåårsprogram och budget.

4. KOLONIAL- OCH FREDSFRÅGAN

Punkterna 9 och 10 på dagordningen om Unescos bidrag till freden och uppgifter beträffande eliminering av kolonialism och rasism (9) samt utnyttjande av Unescos program för stärkande av fred och säkerhet i Europa (10) blev föremål för en mycket utsträckt debatt (sju sammanträden mot tre förutsedda).

Förutom de regelbundet återkommande attackerna på huvudsakligen Portugals kolonialism, Sydafrikas och i mindre utsträckning Rhodesias raspolitik tillkom vissa nya moment främst om de icke-statliga organisationernas (NGO's) roll, säkerhetsfrågan i Europa (som endast berördes i korthet) samt ökat stöd till befrielseörelserna i Afrika.

Till grund för debatten förelåg sekretariatets rapporter 16 C/79, 16 C/14 och 16 C/12, det sistnämnda ett av generaldirektören utarbetat basdokument angående Unescos uppgifter i ämnet på lång sikt. I sitt inledningsanförande till "fredsdebatten" framhöll Maheu att hans avsikt varit att lämna en klarläggande och realistisk analys av de faktorer varpå freden berodde samt framlägga en syntetisk översikt av olika sätt att nalkas frågan jämte prioriteter i fråga om Unescos insatser. Han underströk vidare önskvärdheten av ingående objektiva undersökningar och utredningar i fråga om fred, kolonialism och rasism, ökad spridning i alla skolor, främst på grundskolenivå av undervisning om fred samt nödvändigheten av att all verksamhet inom området strikt höll sig inom ramen för Unescos kompetens.

Fem olika resolutionsförslag framlades inför generalkonferensen, vilka med ändrings- och tilläggsförslag uppgick till ungefär 20.

Sovjetunionens (m.fl.) förslag utgjorde en allmän deklARATION med få operativa paragrafer och konstaterade att kolonialism, neokolonialism och rasism utgjorde ett hot mot fred och säkerhet, underströk behovet av ökad hjälp till frihetsrörelser mot kolonialt förtryck, fortsatt bojkott av Portugal, Sydafrika och Rhodesia samt önskvärdheten av att skapa ett gynnsamt klimat för en europeisk säkerhetskonferens. USA:s förslag var likaledes generellt avfattat, innefattande förslag till undersökningar där Unescos kompetensområde slås fast, varjämte underströks behovet av att alla ges möjlighet till utbildning och fritt utbyte av idéer.

Trinidads och Tobagos m.fl förslag som ingående dryftades och föranledde vissa modifikationer innebar bl.a. att Unesco skulle avbryta alla förbindelser med de NGO's som har förgreningar i Sydafrika och som ej före den 31.12. 1971 till styrelsens belåtenhet kan påvisa att ingen form av diskrimination eller samarbete med raspolitiken i Sydafrika förekommer. Ett annat förslag av delvis samma stater begärde ökad hjälp till frihetsrörelserna i Afrika och föreslog i detta syfte att styrelsen utsåg en trestatskommitté för att dryfta åtgärder med O.A.U. och olika befrielseörelser; att generaldirektören undersökte utbildnings-, vetenskaps- och kulturförhållandena i de portugisisk-afrikanska områdena och Namibia samt vidare intensifierade sina åtgärder för att med en programoffensiv motarbeta den sydafrikanska raspropagandan. Frankrikes och Senegals förslag slutligen avsåg förstärkande av Unescos samarbete med "United Towns Organization", vilket i något uppmjukad form godkändes av konferensen.

På grund av de låsta positionerna i debatten tillsattes en redaktionskommitté av 10 stater med uppgift att åstadkomma en kompromiss i ett gemensamt resolutionsförslag. Det slutliga resolutionsförslaget i 32 punkter antogs av generalkonferensen med 68 - 1 (Portugal) - 28 (Norden, Schweiz, USA, Kanada, Storbritannien, Frankrike och Västtyskland). Å Nordens vägnar avgav Sverige en röstförklaring, vari bl.a. framhölls att man röstat mot respektive nedlagt sin röst på vissa punkter därför att de föll utanför Unescos kompetens eller ej stod i överensstämmelse med arbetsuppdelningen mellan olika FN-organ.

5. UNESCOS 17:e GENERALKONFERENS

Nästa generalkonferens börjar den 17 oktober 1972 (bil. 7).

II. UTBILDNING OCH UNDERVISNING

1. ALLMÄNT

Till ordförande för underkommissionen valdes K. Arianayagam (Malaysia) och till rapportör Bernhard Clergerie (Frankrike).

För undervisningsavsnittet godkändes en budget på US \$ 19,309,258.

2. PEDAGOGISKT UTVECKLINGSARBETE

2.1 Demokratisering av undervisningen

Programförslaget fick ett positivt mottagande. Man var enig om att Unesco primärt skulle sysselsätta sig med utbildning på gymnasienivå. Från u-ländernas sida påpekade man att problemet om demokratisering också berör grundskoleundervisning och att flera länder inte varit i stånd att ännu genomföra en allmän skolgång på grundskolenivå.

Ett nordiskt resolutionsförslag om samverkan i skolan (16 C/DR. 24 Rev.) framlades med uppmaning att Unesco skulle företa en "case study" om föräldra- elev- och personalinflytande på skolans ledning. Förslaget antogs genom att dels införas i arbetsplanen för 1971-1972 års program, dels hänvisas till Unescos långtidsprogram för 1971-1976.

2.2 Undervisning för handikappade

Betydelsen av Unescos program för undervisning av handikappade barn och ungdom underströks inte minst från u-ländernas sida. Verksamheten har ^{nu} pågått i tre år och är ett resultat av nordiska initiativ vid generalkonferenserna 1966 och 1968. Det föreslogs bl.a. att Unesco skulle öka samarbetet med andra internationella organisationer såsom Unicef med sikte på att i u-länderna etablera vissa försökscentra för specialundervisning.

Förslaget om att 1975 inleda ett program för socialt handikappade fick stor majoritet.

2.3 Utbildningsprogram för flyktingar

En starkt politiskt präglad diskussion ägde rum mellan företrädare för arabstaterna och Israel om flykting-

frågor i Palestina. Särskilt gällde detta revision av läroböcker som använts i UNWRA/Unesco-skolor i Ghasaområdet. Kritik framfördes också mot skillnaden mellan de medel i Unescos reguljära budget som står till förfogande för palestinska flyktingar (\$ 756,000) och för afrikanska flyktingar i samarbete med United Nations High Commissioner för Refugees (\$ 40 000). Från sekretariatet förklarades skillnaden bero på att man inte mottagit begäran om stöd till projekt för afrikanska flyktingar i samma omfattning som för palestinska flyktingar.

2.4 Återkommande utbildning

Detta program berör inte bara verksamheter inom utbildningssektorn utan också inom den naturvetenskapliga, den samhällsvetenskapliga och kulturella samt kommunikationssektorn.

Till skillnad från generalkonferensen 1968 rådde det nu enighet om programmets betydelse. Generaldirektörens ursprungliga förslag ersattes av ett franskt förslag om att Unesco dels skulle utarbeta en lista över de studier som redan genomförts av organisationen, dels företa nya undersökningar och försöksprojekt i medlemsstaterna med utgångspunkt från erfarenheter som uppnåtts under t.ex. det internationella undervisningsåret och i andra internationella organisationer. Syftet skall vara att ytterligare klarlägga mål och metoder för återkommande utbildning med hänsyn till nationella förhållanden.

2.5 Utbildningsstrategier

Diskussionen koncentrerades kring förslaget att uppätta en internationell kommission för utveckling av undervisning.

Kommissionens huvuduppgift skulle vara att utarbeta en global utbildningsstrategi med syfte att bl.a. hjälpa medlemsstaterna att utveckla nationella strategier och att ge regeringar, Unesco samt nationella och internationella

organisationer anvisningar på lämpliga forsknings- och andra insatsområden.

En rad länder, bl.a. England, Sovjetunionen och Nya Zeeland, ställde sig skeptiska till behovet av en sådan kommission. En del ansåg det omöjligt att utarbeta en generellt gällande strategi för utbildning, andra ansåg att uppgiften kunde genomföras av Unescos sekretariat, International Bureau of Education eller International Institute of Educational Planning.

Majoriteten av u-länderna var för kommissionen och underströk behovet av att det för deras länder utarbetades en metodologi och kriterier för nationella strategier idag när de starkt upplevde behovet av en förnyelse av de nationella utbildningsväsendena.

Sverige gav förslaget helhjärtat stöd med hänvisning till FN:s internationella strategi för andra utvecklingsårtiondet. Unesco skulle genom denna kommission ansluta sig till motsvarande verksamhet i exempelvis FAO och ILO. I gen. dir. Michaneks anförande underströks bl.a. att u-ländernas nuvarande utbildningssystem var starkt föråldrade och inte motsvarade u-ländernas egna behov. Unesco är den internationella organisation som har huvudansvaret för utbildningens förnyelse och måste påta sig ansvaret för att utarbeta en delstrategi för 1970-talet.

Från dansk och norsk sida ställde man sig ursprungligen tveksam inför behovet av kommissionen. Samtliga nordiska länder röstade dock för generaldirektörens förslag, vilket antogs med 37-2-17.

2.6 Undervisningsministerkonferenser

Man beslöt att Unesco skulle anordna en utbildningsministerkonferens i Asien och en i Latinamerika under 1971 och 1972 samt inleda förberedelser för en andra europeisk utbildningsministerkonferens 1973. De nordiska länderna röstade för dessa förslag, som antogs enhälligt, även om man

under hand framfört till sekretariatet att man var emot alltför många ministerkonferenser.

2.7 Unescos stipendieprogram

Med syfte att dra upp nya riktlinjer för Unescos stipendieprogram beslöts anordna ett expertmöte under 1971.

I debatten rådde enighet om behovet av utbildningsmöjligheter i utlandet för såväl i-länder som u-länder. Man ansåg att behovet var särskilt stort vad gäller utbildning på högre nivå och inom vissa specialiserade fack. Det underströks att utbildningen i utlandet skall uppfattas som en del i det enskilda landets totala utbildningsutbud och planläggas på nationellt plan i överensstämmelse med varje lands egen prioritering. Man påpekade också att många u-länder nu upprättat högre undervisningsanstalter, som borde bättre användas i stipendieprogrammet.

3. SKOL- OCH HÖGRE UNDERVISNING

3.1 Läroplansarbete m.m.

Man var enig om att den snabba utvecklingen på det sociala och ekonomiska området krävde en fortgående förnyelse av innehållet i medlemsstaternas läroplaner och utbildningssystem på alla nivåer. Behovet av inte bara kvantitativa utan också kvalitativa förbättringar framhölls samt att utvecklingen borde ses inom ramen för den återkommande utbildningen.

Unescos läroplansarbete skall särskilt ta hänsyn till pedagogiska, psykologiska och samhällsvetenskapliga forskningsresultat. Programmet är främst inriktat på förbättringar av läroplanerna för historia, geografi, samhällslära, språkundervisning, hälso- och näringslära samt undervisning för internationell förståelse.

Man beslöt vidare inrätta mobila expertgrupper som skall bistå medlemsstaterna med läroplansutveckling. Unesco skall därvid bl.a. samarbeta med National Institute of Educational Research i Japan.

3.1.1 Kamp mot narkotikamissbruk

På amerikanskt initiativ och med bl.a. Danmark och Sverige som medförslagställare framlades ett resolutionsförslag (16 C/Dr. 150) om narkotikamissbruk.

I diskussionen underströks betydelsen av information och undervisning på alla nivåer. Ett sexårsprogram skulle inledas 1971. Några medel för dess genomförande 1971/72 har inte beräknats i Unescos reguljära program. Man räknar dock med att bekosta verksamheten med medel från United Nations Fund for Drug Control, som erhållit \$ 2 milj. från USA:s regering och som räknade med att ha till disposition \$ 5 milj. genom bidrag från andra länder. I ett danskt inlägg underströks att frågan borde behandlas inom flera av Unescos sektioner, och att särskilt samarbete måste upprättas med Unescos samhällsvetenskapliga avdelning.

3.2 Utbildningens struktur m.m.

Man beslöt att Unesco skulle genomföra undersökningar av relationerna mellan förskole-, grundskole- och gymnasieundervisning. Beträffande förskoleundervisningen skall Unesco 1972 anordna ett expertmöte för att diskutera resultaten av undersökningarna om relationer mellan förskole- och grundskoleundervisning. Unesco har inte tidigare sysselsatt sig med dessa frågor. En rad länder - inte minst u-länderna - uttryckte sitt stöd för Unescos program och fann att förskoleundervisning inte längre kan anses som en lyx utan bör ingå i den återkommande utbildningen.

I Unescos arbete skall ingå "cross-cultural studies" omfattande Afrika, Arabstaterna, Asien och Latinamerika. Från dansk sida föreslogs att undersökningen skulle utvidgas till att omfatta också socialt handikappade barn i i-länder. Det underströks att läroplansproblem inte endast existerar i u-länderna utan också berör barn från

minoritetsgrupper i 1-länder.

3.3 Läroarutbildning

I diskussionen framhöljs läroarutbildningens vitala betydelse för en förbättring av undervisningen i dess helhet. Nya metoder och ny teknik skall ge stöd och Unesco skall utarbeta modeller för utbildning av pedagogisk och administrativ personal på allmän nivå inom utbildningssystemet. På de nordiska ländernas vägnar framlade Norge ett resolutionsförslag (16 C/DR 102) om att programmet beträffande läroarutbildningen också skulle omfatta instruktörer inom vuxenundervisningen. Förslaget antogs enhälligt.

3.4 Högre utbildning

Egypten föreslog bl.a. en lagstiftning för att motverka u-ländernas förluster av kvalificerad arbetskraft ("migration of talent"). Förslaget mildrades till att innebära en uppmaning till medlemsländerna att vidta lämpliga åtgärder för att minska problemets omfattning. Danmark röstade för förslaget, medan övriga nordiska länder lade ned sin röst.

3.4.1 Europeiskt center för högre utbildning

Förslaget fick starkt stöd från bl.a. Östeuropa. Vidare talade Österrike för förslaget och nämnde att man där ämnade undersöka möjligheterna för att bli värdland för centret. England talade mot förslaget. Danmark framförde å egna, Finlands, Norges och Sveriges vägnar stark tveksamhet mot förslaget och underströk att man bör visa försiktighet vid upprättandet av nya institutioner och att man måste kunna påvisa att dess tilltänkta verksamhet inte kan utföras av Unescos sekretariat.

3.4.2 Internationellt universitet

ECOSOC hade begärt Unescos synpunkter på inrättandet av ett internationellt universitet. Ett engelskt resolutionsförslag med flera medförslagsställare låg till grund för diskussionen. Behovet av ytterligare omfattande undersök-

ningar rörande alla problem i samband med det tänkta universitetet underströks. Från nordisk sida framförde man tveksamhet om behovet och möjligheterna av ett internationellt universitet och stödde den engelska resolutionen, som antogs med vissa mindre ändringar. Unesco uppmanades att under förutsättning av godkännande från FN:s generalförsamling genomföra en förutsättningslös undersökning om behovet av ett internationellt universitet i samarbete med berörda FN-organ och universitet.

4. VUXENUTBILDNING M.M.

4.1 Världskonferens om vuxenundervisning 1972

Danmark hade med stöd av övriga nordiska länder vid generalkonferensen 1968 föreslagit en världskonferens om vuxenundervisning. Unescos styrelse hade vid behandlingen av generaldirektörens program- och budgetförslag för 1971/72 uttryckt en viss skepsis med hänsyn till konferensen. Förslaget vann dock allmänt stöd i diskussionen. Danmark, Finland och Norge talade för konferensen.

4.2 Vuxenundervisning

Från dansk sida beklagade man att vuxenundervisningen intar en relativt undanskymd plats i Unescos totala verksamhet. Finland underströk betydelsen av Unescos studiereprogram för arbets- och utbildningsledare och krävde att anslagen till programmet inte såsom generaldirektören föreslagit skulle reduceras gradvis. Programförslaget antogs sedan enhälligt.

4.3 Analfabetism

I sitt programförslag hade generaldirektören påpekat att man trots starkt stöd från regeringar och organisationer mött allvarliga svårigheter i projektgenomförelsen av alfabetiseringsarbetet.

Under debatten rådde stor enighet om den trängande nödvändigheten av intensiva insatser för att bekämpa analfabetismen. Några klara riktlinjer för Unescos framtida arbete kom dock inte fram. Från en del håll underströks att

fler experiment måste genomföras innan mer omfattande projekt inleds. Andra ansåg att tiden nu var inne för massinsatser med utnyttjande av redan vunna erfarenheter. Indien upplyste bl.a. att man planlägger att under en 10-årsperiod söka göra 100-150 miljoner analfabeter läs- och skrivkunniga.

Generaldirektören meddelade att antalet analfabeter uppgick till omkring 783 miljoner personer, vilket var något lägre än vad man tidigare beräknat för 1970 (810 miljoner). Inom Unescos experimentella projekt hade antalet deltagare ökat från 23 000 år 1968 till 170 000. En stor svårighet var att skapa samarbete mellan Unescos försöksprojekt och nationella läskunnighetsprojekt.

4.5 Ungdomsprogrammet

Ungdomsprogrammet behandlades vid ett flertal tillfällen. Enligt det preliminära dagordningsförslaget skulle ungdomsfrågorna först tas upp som tvärsektoralt program i programkommissionens plenum den 26 oktober och därefter mer konkret behandlas i underkommissionen för utbildning den 2 november. På nordiskt håll hade man bedömt det lämpligast att ungdomsrepresentanterna deltog i första hand i diskussionen i underkommissionen. En liknande bedömning visade sig hade gjorts av flera andra delegationer.

Då ungdomsprogrammet togs upp i programkommissionens plenum (26.10.) visade det sig att det preliminära dagordningsförslaget innehöll felaktiga uppgifter och att man avsåg avsluta diskussionen om ungdomsprogrammet under innevarande möte. Efter inlägg från bl.a. Finland, Indien och Sverige beslöts att framlagda resolutioner skulle komma upp till omröstning vid ett senare tillfälle. Ungdomsfrågorna kom så att behandlas på ett mycket förvirrat sätt vid flera nattsessioner och under ibland stor irritation inom både delegationerna och sekretariatet.

4.5.1. Programkommissionens inledande debatt

Under denna diskussion poängterades vikten av att integrera ungdomsprogrammet i Unescos övriga program. Debatten borde koncentreras kring frågor hur ungdomen skall ges reellt inflytande i Unescos arbete. Det framhölls att det i första hand är nationalkommissionerna som kan bidra till att Unesco inte renodlar ungdomsproblemen genom att de tar med unga representanter i sina nationella råd.

För den närmaste framtiden var detta aktuellt för den planerade ungdomskonferensen 1973-1974. Att diskutera ungdomsfrågor utan planering tillsammans med och deltagande av dem det gäller måste betraktas som skäligen ointressant. I detta sammanhang diskuterades huruvida Unesco skall arbeta med mindre, icke-organiserade ungdomsgrupper eller koncentrera sitt arbete på organisationer som når ut till flera personer. Det fanns företrädare för båda riktningarna.

Man kom sedan att koncentrera sig på ungdomens engagemang i internationella frågor och speciellt ungdomens roll under andra utvecklingsårtiondet. Ett led i stödet till utvecklingsländerna måste vara att stödja dem som utsätts för kolonialt förtryck, rasism och andra former av diskriminering. Många delegater betonade att ungdomen skulle aktiveras i Unescos alfabetiseringskampanjer och överhuvudtaget engageras för olika former av frivillig tjänst i u-länder.

Förutom dessa mer generella ämnen framlades diverse konkreta delförslag till ungdomsprogrammet av varierande värde och i regel med alltför omfattande finansiella implikationer, typ inrättandet av Unesco Youth Centres över hela världen.

4.5.2. Programkommissionens slutdebatt

Vid de följande sessionerna i programkommissionen presenterades ytterligare ändringsförslag. Man kunde ej nå enighet om att anta resolutionsförslaget och presidiet **beslöt** att de tolv länder, d.v.s. Brasilien, Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, Indien, Nederländerna, Norge, Sverige, Tanzania, Sovjetunionen och USA, som varit inkopplade på resolutionsförslag eller tillägg skulle sammanträda i resolutionskommittén för att försöka enas om en enda text. Efter c:a två timmars debatt, som huvudsakligen gick mellan Sovjetunionen och USA, lyckades man enas om en text (16 C/PRG 2/Add. 4), som sedan antogs i programkommissionen med 49- 0 - 8.

Dess mest konkreta del gäller den internationella ungdomskonferensen inför 1974 års generalkonferens. Konferensen skall läggas upp kring följande två huvudtemata: "The attitude of youth to major problems in education, science, culture and information" och "The contribution of Unesco to the development of national policies for and by young people".

4.5.3. Diskussioner inom Unescos sekretariat

Ungdomsdelegaterna hade två överläggningar med Unescos sekretariat, varav en med generaldirektör Maheu. Maheu var mycket öppen för diskussion och verkade onekligen intresserad av ungdomens medverkan i Unescos arbete. Han var dock mycket noga med att framhålla att programmet hålls inom Unescos kompetensområde. Ett förslag om att stryka detta ur resolutionen kunde han ej acceptera.

Vid överläggningen med sekretariatet gällde diskussionen i huvudsak ungdomskonferensen 1973-1974. Bl.a. diskuterades eventuella fördelar med att ha flera regionala konferenser samt ungdomsrepresentationen vid denna typ av konferenser. Man kom fram till att delegaterna bör representera ungdomsorganisationer. Individer i personlig kapacitet bör ej sändas.

5. PLANERING OCH FINANSIERING AV UTBILDNING

5.1 International Institute of Educational Planning

Det rådde allmän tillfredsställelse med institutets verksamhet i fråga om forskning och utbildning av utbildningsplanerare. Hälften av institutets budget, \$ 1 miljon, täcks av Unesco, medan resten täcks med frivilliga bidrag (bl.a. Sverige) Kanada har utlovat ett särskilt bidrag på \$ 100 000. Institutet ombads intensivisera forskningen inom undervisningsadministrationens område.

5.2 Samarbete med Världsbanken m.m.

Unesco skall bistå medlemsstaterna med att planera och förbereda projekt som kan få stöd från FN:s utvecklingsprogram, Världsbanken m.fl. Man uttryckte förhoppningar om att Världsbanken under 1971-1972 skall satsa sammanlagt \$ 300 miljoner på utbildningsprojekt. Unesco skall vidare fortsätta samarbetet med Inter American Development Bank, African Development Bank och Asian Development Bank.

Sovjetunionen begärde särskild omröstning beträffande resolutionsförslaget om samarbete med Världsbanken och IDA (International Development Association). De nordiska länderna röstade för förslaget.

5.3 International Bureau of Education

IBE är nu helt integrerad med Unesco. Huvuduppgiften är att fungera som ett serviceorgan vad gäller undervisningsinformation och -dokumentation samt företa jämförande studier.

Många länder uttryckte tillfredsställelse med IBE:s verksamhet, men faran för dubbelarbete mellan Unesco, IIEP, Hamburg-institutet och IBE underströks. Sverige begärde att en rapport skulle utarbetas inför nästa generalkonferens om de olika institutens verksamhetsområden för att få möjlighet till en värdering i vilken omfattning dubbelarbete verkligen sker och ta ställning till en ev. omorganisation av de olika Unesco-institutens arbetsområden.

III. NATURVETENSKAP

1. ALLMÄNT

Till ordförande i underkommissionen valdes dr K.M. Sape från Ghana samt Kamaluddin Ahmad från Pakistan som rapportör.

Uppdelningen av programavsnittet i tre huvuddelar (science policy, science teaching samt environmental sciences), vilket genomfördes vid den femtonde generalkonferensen, har bibehållits med i stort sett gott resultat. Samtidigt har en stark vidgning av programverksamheten ägt rum, koncentrerad till fem stycken "tunga" och för medlemsstaterna kostsamma projekt: den mellanstatliga oceanografiska kommissionen (IOC), den internationella hydrologiska dekaden (IHD), det interdisciplinära programmet Man and the biosphere (MAB), samt the World science information system (UNISIST) och det internationella geologiska korrelationsprogrammet.

Gemensamt för samtliga fem ovan nämnda projekt är att de kommer att fordra en betydligt större insats från medlemsstaterna än vad Unescos naturvetenskapliga budget visar, eftersom ett effektivt samarbete förutsätter ett betydande ekonomiskt och administrativt stöd i medlemsstaterna.

I den allmänna diskussionen väcktes frågan om takten i den allmänna budgettillväxten. Från sekretariatet framhölls att ökningstakten för science-avsnittet beräknas till c:a 10 % per år ehuru det i år varit något lägre. Ökningstakten beräknas bli samma som eller något högre än utbildningsavsnittets.

2. SCIENCE POLICY, SCIENTIFIC INFORMATION AND FUNDAMENTAL RESEARCH

Hela programavsnittet gavs starkt stöd av medlemsländerna.

2.1 MINESPOL

Många berömande ord yttrades om MINESPOL och förberedelserna därför. Resultaten av denna konferens för europeiska

vetenskapsministrar samlades i dokument 16 C/81, vilket av generaldirektören beskrevs såsom ett viktigt komplement till program- och budgetförslaget och helt enkelt bör läggas till detta program. Kostnaderna, \$ 75 000 - 80 000, huvudsakligen för fortsatt samarbete mellan öst- och västeuropa, ansåg han sig kunna finna inom ramen för föreliggande budget.

Beträffande den praktiska uppföljningen föreslogs regionala sameuropeiska möten för regeringsexperter, varvid vissa klart begränsade problem av speciellt intresse för forskningsadministratörer och vetenskapspolitiker skulle genomföras under verksamhetsåret 1971/72.

2.2 Vetenskapsministerkonferenser

Två ytterligare konferenser på ministernivå godkändes, en i Latinamerika 1972 och en i Afrika 1973.

2.3 Grundforskning

Nigeria ansåg att programmet borde skäras ned och att medlen i stället skulle användas till direkt u-landsarbete. Frånsett vagt stöd från två andra u-länder väckte förslaget dock ingen genklang.

I de nordiska samråden hade avsevärd tvekan yttrats beträffande förslagen om forskningsprojekt under rubriken "Life sciences", som gav intrycket att sekretariatet självt valde forskningsuppgifterna och detta på ett något säregt sätt utan tillräcklig kontakt med fackorganisationerna. Sekretariatet tog udden av denna kritik genom att redan från början kategoriskt försäkra att det icke var fråga om någon policyförändring utan att samarbetet med de icke-statliga organisationerna skulle fortsätta som förut och att detta arbetssätt var klart uttryckt även i långtidsplanen. Säkert är dock att utvecklingen på detta område måste följas med uppmärksamhet i framtiden när IBRO:s (International Brain Research Organization), ICRO:s (International Cell Research Organization) samt även EMBO:s (European Molecular Biology Organization) relationer till Unesco förändras som följd av

att samarbetet i princip är tidsbegränsat.

Sekretariatet lovade åter att göra en "reassessment" och IBRO/ av ICRO - ett löfte som givits såväl 1966 som 1968 utan att det infriats.

Från Norden underströks även särskilt behovet av ökade multidisciplinära arbeten på hjärn- och cellforskningsområdena samt krävdes större insatser inom mikrobiologien.

2.4 UNISIST-programmet

Förslaget diskuterades ingående och understöddes starkt från såväl i- som u-länder. England yttrade ångslan över den sannolika kommande ansvällningen av budgeten. USA ansåg de för de närmaste åren förutsedda höga kostnaderna snarast underskattade. USSR var positiv till projektet i dess nuvarande omfattning men rätt kritiskt beträffande framtidsplanerna och ifrågasatte huruvida det ej var fråga om överorganisation.

Från flera håll, särskilt USA, påpekades önskvärdheten av att regionala program startades inom UNISIST:s ram. Detta bekräftades även av generaldirektören som även framhöll att systemet är öppet även för andra av FN:s faktorgan.

2.5 International Foundation for Science (IFS)

Förslaget att skapa en stipendiefond för forskare i utvecklingsländerna väckte stort intresse och understöddes av såväl i- som u-länder. För Östeuropa talade Ungern och Rumänien som gav projektet sitt stöd, liksom Sovjetunionen, som föreslog en förändring i resolutionstexten av det på franskt initiativ framlagda resolutionsförslaget (16 C/DR. 120).

Frågan har behandlats i FN:s Advisory Committee on the Application of Science and Technology to Development i april 1970.

Avsikten är att intresserade akademier och forskningsråd skall hjälpas åt att genom stipendiefonden dela ut medel till lovande forskare i u-länderna. Stipendierna skall utgå i konvertibel valuta, delvis såsom direkta instrumentbidrag. Om fonden blir effektiv skall den kunna bidra till att hämma en del av den kontinuerliga avtaopning av unga forskare från u-länderna, vilka alltför ofta blir kvar i de industrialiserade ländernas universitet och forskningsinstitutioner.

Ekonomiskt stöd har i princip utlovats från olika institutioner såsom akademier och vetenskapliga stiftelser. Generalkonferensen godkände att Unesco medverkar genom sin styrelse och att en konferens förbereds under 1971 där stipendiefonden skall konstitueras.

3. SCIENCE TEACHING AND TECHNOLOGICAL EDUCATION AND RESEARCH

Budgetmässigt är verksamheten rätt oförändrad ehuru avsevärda omdisponeringar skett inom programmen inbördes. Även denna gång fick "agricultural education and science" starkt stöd, alldeles särskilt från u-länderna.

Överförandet av en del av programmet till utbildningssektorn föranledde en omfattande diskussion men sekretariatets förslag accepterades och den detaljerade fördelningen överläts åt generaldirektören.

4. ENVIRONMENTAL SCIENCES AND NATURAL RESOURCES RESEARCH (bil. 6)

Diskussionen dominerades helt av behandlingen av MAB-programmet.

På grund av frågans vikt återges i bilaga 6 en översikt av diskussionens detaljförlopp, utarbetad av professor H. Luther, till vilken även texterna för de svenska, norska och finska yttrandena är fogade.

Medlemmar i International Coordinating Council för 1971-1972 blev:

Argentina	Malaysia
Australien	Nederländerna
Brasilien	Nigeria
Canada	Nya Zeeland
Chile	Rumänien
Frankrike	Sovjetunionen
Förenade Arabrepubliken	Storbritannien
Indien	<u>Sverige</u>
Indonesien	Tjeckoslovakien
Irak	Uganda
Iran	USA
Italien	Västtyskland
Japan	

4.1 Earth Sciences

Programavsnittet rörande geologi och geofysik ansågs allmänt vara väl avvägt och fick aktivt stöd från såväl öst som väst.

4.1.1 International Geological Correlation Programme

Detta program har rekommenderats av en expertgrupp tillsatt år 1969 och kommer att genomföras i samarbete med ICSU-unionen för geologi (the International Union of Geological Sciences). En statlig expertkonferens kommer att utarbeta programmet under 1971, varefter förslaget underställs den 17:e generalkonferensen 1972 för godkännande.

4.1.2 Seismologi

Finland understödde starkt Unescos föreslagna seismologiska program. Det underströks att det fortfarande saknas en effektiv beredskapsorganisation på global bas, som utan tidsförlost kan ge bistånd vid naturkatastrofer.

4.1.3 Vulkanologi

Island hänvisade till yttrande vid föregående generalkonferens angående planer att etablera ett vulkanologiskt institut, knutet till universitetet i Reykjavik. En arbetsgrupp för de fem nordiska länderna arbetar på förslaget, som av Island kommer att tas upp som direkt förslag till programaktivitet i god tid före nästa generalkonferens.

4.2 Hydrologi

Det hydrologiska programmet gavs fullt stöd även om kritik restes mot nedskärningen av medel till hydrologiska kartor samt sammanställning av index för hydrologiska symboler och betäckningar.

4.2.1 IHD

Den internationella hydrologiska dekadens fortsatte efter de riktlinjer som uppdragits vid ett Mid-Decade Meeting i december 1969 då experter evaluerade verksamheten. Den nordiska integrationen rönt smickrande uppmärksamhet och staternas samarbete i form av gemensamma arbetsgrupper och standardisering av inkommande basdata togs som föredöme. I dekadens råd (Co-ordinating Council) invaldes Danmark efter Finland för den kommande tvåårsperioden.

Av speciellt värde framhölls från nordiskt håll en nära bevakning vara av utformningen av det hydrologiska överstatliga programmet som skall presenteras vid 1972 års generalkonferens.

4.3 Oceanografi (se punkt 2.3i rapport från den juridiska kommittén)

När IOC (Intergovernmental Oceanographic Commission) startade sin verksamhet 1961 var medlemsantalet 40 - samtliga industristater som gått in för "big science" i form av skepp, utrustning etc. Unesco bidrog med sekretariat-hjälp som i realiteten var nominell; programmet bekostades helt av de aktiva medlemsstaterna.

Då intresset för oceanen blev stort ändrades bilden drastiskt. U-länderna ansåg att oceanografi låg utanför deras forskningsresurser, men frågan om oceanbottenarna hade politiserat även själva det internationella samarbetet. Forskningsresultat publiceras visserligen av de "rika" länderna, men det är sällan u-länderna kan tillgodogöra inkommande IOC-material. Antalet medlemsstater uppgår nu till 78 varav majoriteten är fattiga länder, vilka har långt gående krav gentemot deltagande i-länder.

Sålunda gjordes utfall mot två aktiva IOC-stater (Japan och Sovjet), som anklagades för att först deltagit i forskningssamarbetet vad gäller Indiska Oceanen och sedan snabbt sänt sina trålarflottor till nyupptäckta fiskebankar som utplundrats. I detta sammanhang krävde Brasilien utsträckt territorialgräns och förbud mot "främmande" forskarfartyg, trots att inte något brasilianskt forskningsskepp ännu existerar. Motsättningarna mellan staterna resulterade i utdragna debatter rörande tilläggsförslag till IOC:s stadgar, vilka dock så småningom antogs sedan frågan om territorialgränserna fått en för u-länderna förmånligare skrivning.

Detta till trots beslöts om två för medlemsstaterna kostsamma forskningsprojekt: The Integrated Global Ocean Station System (IGOS) samt ett långtidsprogram för oceanografisk forskning i huvudsak byggt på de principer som antogs av FN:s generalförsamling 1968.

IV. SAMHÄLLSVETENSKAP, HUMANISTISK VETENSKAP OCH KULTUR

1. ALLMÄNT

Till ordförande för underkommissionen valdes Jan Szczepanski (Polen) och till rapportör Dawid Bartlet (Canada). För hela programavsnittet godkändes en budget på totalt \$ 9,783,020.

Redan vid generalkonferensens början gav man i plenum stor uppmärksamhet åt kulturprogrammet underhänvisning till den nyss avslutade internationella konferensen om kulturpolitik i Venedig.

Också inom de nordiska delegationerna granskade man möjligheterna av att förnya Unescos kulturpolitiska program i den anda som rekommendationerna i Venedig angav. Tyngdpunkten i underkommissionens arbete kom således att ligga vid kulturfrågorna i det man sökte utstaka de länge väntade nya riktlinjerna för organisationens kulturpolitik.

1.1 Tvärvetenskapligt samarbete m.m.

I programmet fanns ett intressant förslag om att anordna ett expertsymposium för att behandla förhållandena mellan kultur, naturvetenskap och teknologi, vilket antogs enhälligt.

De nordiska länderna ställde sig i övrigt tveksamma till de nya programförslagen på grund av deras allmänna vaghet, t.ex. ett symposium med temat "The basis and nature of communication between individuals and between nations" och en plan på att utarbeta ett komparativt filosofiskt lexikon.

Kommissionen noterade vidare att den filosofiska sektionen som består av 8-9 tjänstemän av generaldirektören givits en central uppgift som samordnande instans av organisationens allmänna planering. Den exakta innebörden av detta förslag framgick inte klart under konferensen.

1.2 Samhällsvetenskap

1.2.1 Samarbete med icke-statliga organisationer

Vid diskussionen om bidragen till de internationella icke-statliga vetenskapliga organisationerna (NGO's) underströks vikten av att NGO's utvidgades till att i högre grad än nu omfatta även u-länder. Man betonade också, bl.a. i Finlands inlägg, den betydelse som Unescos internationella stöd åt NGO's har såsom garanti för deras självständighet genom att de inte blir helt beroende av ekonomiskt stöd från annat håll, t.ex. privata stiftelser. De nordiska länderna framförde vidare på nytt den uppfattningen att Unesco i större omfattning borde använda sig av NGO's expertis eller låta kompetenta institutioner och organisationer inom olika områden utföra de utredningar som behövs istället för att öka det arbete som nu utförs av sekretariatet.

1.2.2 Wien-centret

Finansieringen av det europeiska samhällsvetenskapliga forsknings- och dokumentationscentret i Wien med medel direkt ur Unescos budget upphör i slutet av 1972. För att garantera en effektiv fortsättning av centrets verksamhet ansågs det viktigt att medlemsstaterna och Unescos sekretariat skulle undersöka möjligheterna att förstärka och fortsätta samarbetet med centret.

1.2.3 De mänskliga rättigheterna

1971 är det internationella året för bekämpandet av rasdiskriminering. Det vetenskapliga utrednings- och upplysningsarbetet rörande ras konflikter fortsätter. Man hänvisade också till att liknande arbete bedrivs inom organisationens övriga programsektorer t.ex. inom utbildningen, där det finns ett program mot diskriminering i undervisningen.

1.2.4 Fredsforskning

Man godkände att studierna om de mänskliga aggressionerna med hjälp av tvärvetenskapliga metoder, vilka påbörjades år 1970, fortsattes och noterade att de väckt viss uppmärk-

samhet. Programmet kritiserades dock, närmast av de socialistiska staterna, vilka ansåg att en undersökning som baseras på biologiska aspekter var bortkastad och att konflikternas enda orsaker är ekonomiska och sociala.

Vidare antogs ett indiskt förslag om att undersöka förutsättningarna för att upprätta ett internationellt fredsforskningsinstitut, som skulle verka i Gandhis anda. I samband med diskussionen om dessa frågor föreslog de östeuropeiska delegaterna att Unescos verksamhet för fred och säkerhet i Europa skulle förstärkas.

1.2.5 Samhällsvetenskapernas tillämpning på u-landsutveckling-----

Ett flertal talare underströk vikten av att Unesco får ett sådant program att organisationen kan utföra sina uppgifter inom FN:s internationella utvecklingsstrategi också på samhällsvetenskapens område.

1.2.6 Man and his environment

Finland och flera andra delegationer uttryckte sitt missnöje med den långsamma starten och den knappa budgeteringen för programmet om människan och hennes miljö. Från sekretariatets sida rekommenderades att diskussionen om miljöfrågor denna gång i första hand koncentrerades till igångsättandet av programmet "Människan och biosfären (MAB)". Ett faktiskt tvärvetenskapligt meningsutbyte uppstod därför aldrig. Senare erkändes dock av sekretariatet behovet av att överhuvudtaget förstärka det samhällsvetenskapliga programmet och då speciellt projektet om människan och hennes miljö för att det skulle kunna utvecklas samtidigt med MAB.

I ett inlägg om långtidsprogrammet önskade Finland att detta program skulle anknytas inte bara till naturvetenskaperna utan också till utbildningen, kulturen och mass-

kommunikationen. Med hjälp av detta program skulle t.ex. utbildningsplaneringen kunna förbereda utbildningsverksamheten att bättre motsvara den faktiska och föränderliga livsmiljön.

1.3 Kultur

De kulturpolitiska frågorna gavs stor betydelse. Vid sidan av detta fästes också uppmärksamheten vid en snar uppteckning av de muntliga traditionerna i Afrika och utvecklingen av de afrikanska språken. De nordiska länderna gav aktivt stöd åt dessa förslag.

1.3.1 Studier av kulturer

Redan innan underkommissionen började sitt arbete meddelades berörda tjänstemän att man från nordisk sida inte önskade tillstyrka en fortsättning av projektet "Study on Scandinavian Culture". Samtidigt framfördes att enligt nordisk uppfattning ytterligare medel och uppmärksamhet måste ges åt den kulturpolitiska planeringen. Framtida studier av olika geografiska områdens kulturer borde däremot kunna förverkligas inom ramen för regionalt samarbete.

Underkommissionen beslöt i enlighet med det nordiska förslaget att överföra de för projektet "Study on Scandinavian culture" föreslagna beloppet på \$ 15 000 till programpunkten 3.32 (Cultural development) under vilken bl.a. kulturpolitiken sorterar.

Studiet av kulturvård och publicerandet av dessa studier skall upptas i "Journal of World History", vilken skall börja utges vart fjärde år på två eller tre språk. I den skall publiceras artiklar dels om de omfattande projekt som leds av Unesco (General History of Africa m.m.), dels om olika frågor inom kulturutvecklingens område. Sekretariatet framförde under hand önskemål om att få kontakt med forskare och experter i de nordiska länderna för att finna författare till publikationen.

1.3.2 Kulturutveckling

Programavsnittet "Cultural development" omfattar skapande konst, utbildning och kulturpolitik. En arbetsgrupp bestående av bl.a. Norden, Frankrike, Ungern, Tjeckoslovakien samt representanter för Afrika och Asien förberedde ett resolutionsförslag som kom att betraktas som ett slags grunddokument för Unescos nya kulturprogram. Under den slutliga utformningen inhämtades även generaldirektörens kommentarer, vilket ledde till att förslagsställarna avstod från försöken att ändra den administrativa organisationen av kultursektorn för att garantera att förslaget i övrigt skulle antas. Sedan Danmark gjort det första inlägget med anledning av resolutionsförslaget och talat å både de nordiska ländernas och övriga arbetsgruppers vägnar understödde en rad delegationer det framlagda förslaget. Resolutionen godkändes enhälligt.

Ur politisk synpunkt var samarbetet kring detta resolutionsförslag synnerligen betydelsefullt i det **att** både i- och u-länder, öst- och väststater lade stor vikt vid att i konstruktiv anda finna kompromisslösningar. Generaldirektören meddelade att i ljuset av det stöd medlemsstaterna givit kulturpolitiken torde den nödvändiga budgetökningen på \$ 80 000 inte möta några svårigheter.

Det beslöts också att ett europeiskt kulturministermöte skulle anordnas 1972 som uppföljning av Venedig-konferensen 1970.

1.3.3 Kulturspridning

Man godkände bl.a. fortsättning av publikationsverksamheten för främjande av kulturellt utbyte. En resolution tillkom på initiativ av Iran och antogs med rekommendation att medlemsstaterna firar en kulturdag eller -vecka samt att de förbereder sig för att fira år 1975 såsom det internationella året för kulturutveckling i enlighet med rekommendationer från Venedig.

1.3.4 Kulturminnesvård

Finland liksom bl.a. Frankrike och USA röstade för ett utkast till avtal avsett att motarbeta olaglig export av kulturföremål. Man anser att avtalet representerar en viktig moralisk princip och är i vissa u-länders synpunkt mycket viktigt och brådskande. Övriga nordiska länder lade ner sina röster.

Utan att nå ett enhälligt resultat diskuterades vidare ett förslag om att skapa en rekommendation eller ett avtal för att skydda kulturhistoriskt betydelsefulla minnesmärken. Man beslöt ge sekretariatet i uppdrag att utforma utkast till såväl en rekommendation som ett avtal inför generalkonferensen 1972.

För räddningsarbetet av vissa kulturminnesmärken (Borobudur, Mohenjo Daro och Philae) finns för år 1971-72 mer medel tillgängliga än tidigare. Detta beror på att FN:s Särskilda fond ställt medel till förfogande för att bygga upp kulturturism. Vidare fortsätter stödet till Venedig och Florens i ett program som man dock är tveksam till från nordisk sida.

V. KOMMUNIKATION

1. ALLMÄNT

Programredaktör Arne Okkenhaug (Norge) valdes till ordförande för underkommissionen IV och Horace Awori (Uganda) till rapportör. Det bör noteras att denna kommission kunde avsluta sitt arbete efter 10 möten mot beräknade 11.

2. UTBYTE AV INFORMATION

Under behandlingen av programmet märktes en tilltagande aggressivitet från u-länderna, i synnerhet de afro-asiatiska delegationerna. Detta kom först till uttryck under behandlingen av programmet för "Free Flow of Information". Det underströks från många håll att industriländerna hade försäkrat sig om ett slags informationsmonopol. En talare hävdade att hans land dagligen mottog c:a 50 000 ord information från utlandet, medan landet självt knappt fick mer än 500 ord per månad ut till den övriga världen. Det pekades också på att reportage från u-länderna ofta hade en negativ och felaktig inställning, som byggde på bristande kunskap om de verkliga förhållandena och som därför fick u-länderna att framstå i en dålig dager. Unescos program för utveckling av nationella och regionala nyhetsbyråer ansågs vara ett gott initiativ, ehuru några utlandsrepresentanter ställde sig tvekande till värdet av denna informationsström som de menade enbart befäste de utvecklade ländernas "kulturimperialism".

2.1 Internationella bokåret 1972 m.m.

Samtliga frågor gällande bokprogrammet hade behandlats av en arbetsgrupp på 17 medlemmar, som presenterade en rapport och resolutionsförslag gällande Internationella Bokåret 1972, ett informationscentrum för upphovsrätt och Unescos program för befrämjande av produktion och distribution av böcker.

Det kan påpekas att somliga länder med hätskhet talade om det upphovsrättsliga "strypgreppet" på utvecklingsländer-

nas möjligheter att tillgodogöra sig litteratur för utbildning, vetenskap och teknik. Vidare ville Sovjetunionen och vissa andra delegationer att en resolution skulle antas enligt vilken medlemsstaterna skulle rekommenderas att förbjuda böcker av visst innehåll.

De slutliga resolutionsförslagen var resultatet av en omsorgsfull bearbetning med jämkningar från de mest intresserade ländernas sida. Det var från början helt klart att förslaget om Internationella Bokåret skulle antas med överväldigande majoritet, varför det skulle varit meningslöst att från svensk sida motsätta sig att förslaget antogs med acklamation.

2.2 Rymdkommunikationer

Samma spänning kom till uttryck vid behandlingen av Unescos program för "Space communication". U-länderna är rädda för att de industrialiserade länderna skall komma att dominera utnyttjandet av kommunikationskanalerna. Det påpejades att FN:s fackorgan säkert kan bistå med utveckling av kommunikationssystemet i ett land, men när det sedan gäller det programmässiga utnyttjandet översvämmas utvecklingsländerna av verklighetsfrämmande reklamfilmer innebärande nya, negativa impulser i kulturutvecklingen. Det vädjades till Unesco att utöva kontroll över detta i syfte att få den satellitburna kommunikationen att stå i samhällsutvecklingens tjänst.

En ganska livlig diskussion ägde rum, vari den svenska delegationen bl.a. betonade nödvändigheten av samarbete mellan Unescos olika avdelningar, mellan Unesco och andra internationella regeringsorgan, framför allt FN och ITU, liksom med internationella professionella sammanslutningar. Från många länders sida uttrycktes farhågor för ett ryskt-amerikanskt och kinesiskt monopol på detta område.

Vad gäller förslaget angående utarbetandet av en deklARATION innehållande principer för användningen av satellitkommunikation var meningarna delade, men den av Unesco föreslagna formuleringen antogs med någon nedtoning. Sovjetunionen hade som vanligt en rad reservationer angående det föreslagna programmet, som dock med vissa ändringar godtogs med röstsiffrorna 43 - 7 - 4.

Ett av Argentina, Nigeria och Sverige framlagt resolutionsförslag (DR.126) godtogs med röstsiffrorna 31 - 0 - 13.

3. MASSKOMMUNIKATION

Ett stort antal länder hade lagt fram resolutionsförslag gällande huvudresolutionen inom detta avsnitt (4.21, punkt 1133). Efter en livlig diskussion under vilken det visade sig möjligt tona ner ställda förslag om obligatoriska beteenderegler för massmedia-personal, vilket föreslagits av vissa utvecklingsländer, antogs en helt omarbetad resolutionstext.

Dessutom antogs med vissa ändringar ett förslag framlagt av Vitryssland angående förbud att använda informationsmedier för krigspropaganda etc. Eftersom den föreslagna texten skulle innebära förändringar i tryckfrihetslagstiftningen, röstade vissa nordiska länder emot, men förslaget antogs med 43 - 5 - 10.

I övrigt godtogs antingen enhälligt eller med stor majoritet de resolutionsförslag som framlagts av Unesco, med vissa smärre ändringar.

4. DOKUMENTATION OCH BIBLIOTEK

Det program för dokumentation och bibliotek, som antogs måste betecknas som det bästa och viktigaste som Unesco någonsin haft. Unesco har med detta tagit på sig en ledande internationell roll på dessa områden.

4.1 UNISIST (se III, punkt 2.4)

I en ställning för sig står det omfattande och ambitiösa projektet UNISIST (World Science Information System). Dokumentationsprogram finns för övrigt i alla sektorer av Unescos sekretariat; samordning sker genom Department of Documentation, Libraries and Archives.

4.2 Internationell bibliotekstatistik

Frågan behandlades på den 15:e generalkonferensen. Bristen på fasta normer för statistik när det gäller bibliotek och dokumentation medför svårigheter att företa komparativa studier i syfte att få ett säkert underlag för ett internationellt arbetsprogram. Frågan togs vidare upp på en internationell expertkonferens 19-28 maj 1970, som framlagt ett förslag till rekommendation. Enskilda delegationer kom med förslag till förändringar av de regler, som expertrådet föreslagit. Från norsk sida pekade man på att det rörde sig om en rekommendation, icke en konvention, och trots invändningar mot vissa av reglerna föreslog den norske delegaten att rekommendationen skulle antas med ett minimum av debatt. Programkommissionen är inte kompetent forum i en fråga som denna, och de enskilda delegationerna borde därför förelägga rekommendationen för berörda organisationer och myndigheter i hemlandet för att utvärdera i vilken grad denna kunde tillämpas i praktiken. Detta förslag antogs.

4.3 Databehandlad dokumentation

En viktig del av programmet är en EDB-baserad behandling av alla Unesco-dokument. Detta skulle innebära att de väldiga samlingarna av viktiga dokument skulle kunna göras tillgängliga för alla som kan ha behov av dem, vilket är av stor betydelse för bl.a. samarbetet med u-länderna. Detta projekt skulle ge Unesco en informationstjänst, som motsvarar organisationens ledande roll på området.

4.4 Internationellt samarbete

Beträffande Unescos samarbete med International Federation of Documentation, International Federation of Library Associations och International Council on Archives framhöll den norske delegaten att detta samarbete skulle utvecklas med motiveringen att arbetet skulle utföras både billigare och bättre om det överläts till en expertorganisation. Detta förutsätter dock att Unescos sekretariat och generalkonferens ges tillfälle att värdera resultaten.

5. UNESCOS FRAMTIDSPROGRAM INOM KOMMUNIKATIONSOMRÅDET

I det förslag till framtidsprogram, som framlagts av Unesco, är det framför allt två aspekter som bör uppmärksammas och som diskuterades vid generalkonferensen.

Den ena gäller behovet av en planering på kommunikationsområdet, en planering som måste grundas på en nationell kommunikationspolitik, vilken inbegriper alla berörda områden (utbildning, massmedier etc.) Det föreslagna programmet rekommenderades av alla som berörde frågan i sina anföranden, men flera delegationer, bl.a. den svenska, påpekade att det borde genomföras snabbare än angivet.

Den andra aspekten sammanhänger med det principiella uttalande från Unescos sida som innebär, att Unesco i framtiden skall ägna större uppmärksamhet åt kommunikationsinnehållet än åt kommunikationstekniken (content versus techniques).

Detta gav vissa länder anledning påpeka att i den mån Unesco avsåg ägna sig åt studier av effekten av massmedier finns inget att invända - tvärtom. Däremot borde klargöras att Unesco inte avsåg att ägna sig åt innehållsfrågor på ett sätt som kunde betraktas som censur.

Utvecklingsländerna å andra sidan ifrågasatte om sådana begrepp som informationsfrihet och ett fritt informationsflöde verkligen vore i deras intresse, eftersom de mest tycktes användas för att befrämja de utvecklade ländernas "kultur-imperialism".

VI. INTERNATIONELLA RELATIONER M.M.

1. ALLMÄNT

En viktig del av den dokumentation som rörde upphovs-
rättsfrågorna hade inte skickats ut i förväg utan flertalet
delegationer tvingades därigenom ta ställning utan till-
räckliga förarbeten.

Diskussionen av dessa i fråga om såväl substans som pro-
cedur ytterligt komplicerade frågor försvåras dessutom av
den förvirring vilken förorsakas av skillnaderna i kunskaps-
nivå. Somliga delegationer kan skicka experter som är väl
insatta i materian, medan andra delegationer inte har till-
gång till eller möjlighet att sända experter som täcker
in alla de specialområden vilka Unescos program omfattar.

Det är också uppenbart att på upphovsrättsområdet de utvecklade länderna med sin expertis har ett klart överläge över utvecklingsländerna i försvaret av de ekonomiska intressen, som är förbundna med upphovsrätter. I och med ett ökande medvetande från utvecklingsländernas sida angående konsekvenserna av ett ständigt starkare upphovsrättskydd ökas emellertid attackerna mot de utvecklade ländernas "kultur- och informationsimperialism" (se V, p. 5).

Från Unesco-sekretariatets sida har önskvärdheten av en balans mellan å ena sidan skydd av olika rättsinnehavare och å andra sidan det fria informationsflödet ofta framförts. Men man har inte åstadkommit en tillfredsställande samordning mellan dessa två aspekter av sitt program. Informations- och samordningsverksamheten mellan de två avdelningar som sysselsätter sig med dessa frågor tycks för närvarande närmast obefintlig, vilket inte bara kan leda utan också de facto leder till missförstådda sakförhållanden och delvis motsägande program.

2. UPPHOVSRÄTTSLIGA FRÅGOR

2.1 Copyright

Man diskuterade ett förslag enligt vilket medlemsstaterna uppmanas att under sina bilaterala biståndsprogram kompensera upphovsmän, vars verk användes i utvecklingsländerna. Vissa delegationer ville överhuvudtaget ifrågasätta de nuvarande principerna för att reglera upphovsrätter, medan andra delegationer ansåg att ersättningsfrågorna inte borde regleras via bilateral hjälp.

2.2 Skydd av kulturföremål m.m.

Efter särskild votering av paragraf e) gällande ett eventuellt möte med de parter som anslutit sig till konventionen om beskydd av kulturell egendom vid väpnad konflikt, antogs denna resolution med 67 - 0 - 1.

Efter en anmärkning av den brasilianska delegationen kommer paragraf 1310 i arbetsplanen angående formuleringen av juridiska principer för insamling av oceanografiska data att sättas under särskild rubrik med en ändrad text.

2.3 Universal Copyright Convention

En revision av världskonventionen och Unescos program angående utsträckningen av upphovsrätter till nya områden diskuterades utförligt. Den slutliga texten torde tillfredsställa svenska synpunkter eftersom mandatet begränsats till studier av dessa frågor, och dessutom vissa specialfrågor behandlas i särskilda resolutioner till vilka förslag framlades under mötet.

2.4 Skydd av televisionssändningar via satelliter

För att undvika en saktdiskussion lade Danmark, Schweiz och Sverige fram ett resolutionsförslag i procedurfrågan. Den korta diskussion som förekom visade återigen att flertalet delegationer saknar de tekniska kunskaperna för att kunna bedöma denna fråga, vilket också visade sig i antalet delegationer som avstod i röstningen.

2.5 Skydd av fonogram

Förslag till denna resolution gällande ett specialinstrument för beskydd av fonogram framlades av Storbritannien och antogs med mycket knapp majoritet. Det bör emellertid påpekas att även Unesco-sekretariatet uttryckte stor tveksamhet om det föreslagna tidsschemat kan följas. Dessutom var långt ifrån alla delegationer övertygade om nödvändigheten av ett specialinstrument, men tydligt är att även engelsmännen gett upp tanken på att Rom-konventionen kan ge ett tillfredsställande skydd på grund av det ringa antalet anslutna länder.

På förslag av Rumänien antogs ett resolutionsförslag angående europeiskt samarbete (16 C/DR/99).

För övrigt noterades arbetsplanen med de ändringar som föreslås av de antagna resolutionerna och godtogs budgetförslagen. Sovjetunionen avstod i samtliga budgetvoteringar.

VII. ADMINISTRATIVA KOMMISSIONEN

1. ALLMÄNT

Kommissionen valde enhälligt professor Ilmo Hela (Finland) till ordförande och Kayuza (Tanzania) till rapportör samt Hummel (Schweiz) till biträdande rapportör.

Jämfört med tidigare generalförsamlingar deltog många delegationer i administrativa kommissionens möten. Tidvis deltog 70-80 delegationer samtidigt i arbetet. Vid sidan av frågor av politisk karaktär behandlades speciellt ingående personalfrågor vid Unesco-sekretariatet.

2. BUDGETFRÅGOR

2.1 Genomsnittlig tillväxttakt

Under den allmänna diskussionen om administration och ekonomi framfördes synpunkter på den genomsnittliga tillväxttakten, som behandlas i generaldirektörens långtidsplan (16 C/4). Talarna, med undantag för Förenta Staterna, England, Frankrike och östblocket, ansåg den av generaldirektörens förslag på 7 % vara lämplig för programmet. Kritiker ansåg att eftersom Unescos administrativa utgifter är stora och Unescos byggnadsprogram ansenligt, stiger budgetens totalsumma snabbare än vad som kan anses vara skäligt.

Kommissionen godkände utan ändringar det huvudmoment som rör den allmänna administrationen och programmet. Likaledes godkändes de delar, som rör dokument och publikationer, kapitalutgifter, reservfonden och frågor rörande strukturen hos budgetresolutionen.

2.2 Budgetperioden 1.1. 1967 - 31.12. 1968

Under diskussionen meddelade de östeuropeiska staterna att de inte godkänner ifrågavarande rapporter påtalade av deras obetalda medlemsavgifter, emedan frågan hänger samman med Kinas andel av medlemsavgiften (se I, p. 1.1). Samma uttalande gjordes vid följande budgetrapporter.

Resolutionen, i vilken generaldirektörens rapport och revisionsberättelsen godkändes, antogs med rösterna 51 - 0 - 7 (östblocket).

2.3 Medlemsavgifter

Diskussionen koncentrerades på Kinas andel av medlemsavgiften. Understödjarna av Folkrepubliken fordrade för kinesiska republikens del den andel, som den betalar i FN (d.v.s. 4 %), och understödjarna av Formosa åter hänvisade till landets dåliga ekonomiska situation och till de omfattande reformer av skolförhållandena, som man igångsatt där. I den säromröstning som följde godkändes sedvanlig lägre andel för Kina, d.v.s. 2,5 % med rösterna 50 - 15 - 19 (Norden). Hela resolutionen godkändes med rösterna 66(Norden) - 0 - 15.

2.4 Working Capital Fund

Generaldirektören föreslog en höjning av fonden från 3,8 till 4 miljoner dollar. Som motivering framfördes inköpet av en datamaskin (kostnad ungefär 200 000 dollar). Med rösterna 41 (Norden)- 2 (Förenta Staterna, Frankrike) - 3 (England, östblocket) befullmäktigades generaldirektören att låna och återställa de summor som behövs för programmets förverkligande, samt använda högst 2,1 miljoner dollar a) på begäran av FN för upprätthållande av fred och säkerhet, b) för av administrativa domstolen fastställda betalningar och c) högst 2 miljoner dollar för löneförhöjningar o.dyl. utgifter.

Dessutom beslöt kommissionen med rösterna 39 - 0 - 11 att inköp av en datamaskin är ekonomiskt fördelaktigt för Unesco.

2.5 Revolving Fund

Kommissionen beslöt med 31 - 0 - 5 att generaldirektören kan använda lokal valuta som motsvarar ett belopp på högst 400 000 dollar, som medlemsländerna i nödfall kan använda för att skaffa undervisningsmedel.

2.6 FN:s expertkommitté, FN:s och specialorganisationernas ekonomi

Kommissionen konstaterade att Unesco allmänt taget förverkligat kommitténs rekommendationer. Man konstaterade att generaldirektörens förslag till långtidsprogramplan i stort sett var i överensstämmelse med rekommendationerna. Unescos budget- och programförslag har rönt speciell uppskattning från kommitténs sida. I resolutionen, som godkändes enhälligt, fastställdes att generaldirektören skulle fortsätta utformandet av budget- och programförslaget i enlighet med kommitténs rekommendationer samt försöka utforma 6-årsplanen helt i enlighet med rekommendationerna. Vidare uppmanades generaldirektören att undersöka utvecklandet av evalueringsmetoder för Unescos projekt.

3. ORGANISATORISKA FRÅGOR

3.1 Användning av arabiskan i Unesco

Understödjarna av arabiskan framhöll att arabiska talas i ett stort antal länder och att det representerar ett betydande kulturområde. Vidare ansågs att arabiska skulle öka "sympatierna för Unesco i arabländerna" samt att utgivandet av Unescos handlingar på arabiska skulle höja arabländernas bildningsnivå. Förenta Staterna motsatte sig förslaget och påpekade den oproportionerliga ökningen av administrations- och tryckutgifter samt att nya krav rörande språk skulle resas vid kommande generalkonferenser. Brasilien motsatte sig arabiskan genom att säga att portugisiskan intog en lika betydande ställning i världen. I Finlands inlägg gavs stöd åt det s.k. första skedet, som skall verkställas vid den 17:e generalkonferensen 1972. I fråga om det andra skedet påmindes om att arabrepresentanterna i Unescos styrelse lovat att man med hjälp av arabländerna skulle komma billigare undan och nå bättre resultat. I den slutliga resolutionen beslöts med rösterna 62 (Norden) - 1 (Förenta Staterna) - 10 (England, Brasilien) att i princip genomföra det andra skedet vid generalkonferensen 1974. Samtidigt

färutsattes att frågan ytterligare skall undersökas samt att förvaltningsrådet får en rapport om undersökningens resultat.

Genomförandet av det andra skedet innebär att arabiskan får samma ställning som de övriga arbetsspråken. Nu betalar arabländerna själva de kostnader som deras språk medför.

4. PERSONALFRÅGOR

4.1 Administrativa domstolen

I tvistefrågor rörande Unescos personal har man använt både FN:s och ILO:s domstolar. Denna gång var det fråga om att fortsätta ett avtal som gjorts med ILO. Generaldirektören var beredd att avstå från samarbetet med ILO, emedan dess domstol i vissa fall kunde besluta om att en 5-års lön skulle betalas åt en avskedad person. FN:s domstol ger i allmänhet inte kompensation som överstiger två år. Kommissionen beslöt dock fortsätta avtalet med ILO med rösterna 39 (Norden) - 0 - 8.

4.2 Unesco-personalens geografiska fördelning

Delvis på grund av missnöje, som på senare tider förekommit på sekretariatet, förorsakade personalfrågorna en mycket livlig diskussion. Sovjetunionen, som är underrepresenterat, krävde en bättre geografisk fördelning och föreslog att generaldirektören inte längre borde anställa personal från de överrepresenterade länderna förrän alla länder är rättvist representerade i sekretariatet. Även Förenta Staterna krävde en förbättring. England och Frankrike, som är överrepresenterade, försvarade situationen med att det är naturligt att Unesco värvar personal från de länder som ligger närmast. De tillade att de viktigaste kriterierna vid värvning är yrkeskunskap och lämplighet i allmänhet. England tillade att deras överrepresentation procentuellt är liten men att den numerärt är betydande.

Till slut kom man dock fram till en enhällig resolution som rekommenderade generaldirektören att sträva efter att anställa personal med jämnast möjliga fördelning i medlemsländerna samt undvika att utnämna personal från de överrepresenterade länderna. Innan år 1976 bör balans uppnås i representationen. Generaldirektören anmodades inkomma med förslag till förvaltningsrådet om förbättring av den rådande situationen.

4.3 Permanent arbetsavtal

Generaldirektören föreslog att man skulle ha en 5-års försöksperiod efter vilken personen i fråga kunde ges ett permanent avtal om han uppfyller vissa kriterier. Trinidad och Tobago kritiserade kraftigt generaldirektörens förslag och krävde att klarare förfaringssätt. I ett nordiskt resolutionsförslag hade man godkänt generaldirektörens förslag, men Trinidad och Tobago motsatte sig detta. Efter förhandlingar uppnådde de nordiska länderna, Trinidad och Tobago och generaldirektören enighet om att möjligheterna att få ett permanent avtal efter en 5-års försöksperiod bör göras klara för varje arbetstagare.

Med rösterna 44 - 6 (Östeuropa) - 3 godkände kommissionen resolutionsförslaget. Man rekommenderade dock att försökstiden inte skulle överskrida 5 år. Vidare beslöts att det nya systemet skulle träda i kraft från början av år 1971, och man bad generaldirektören rapportera om saken till styrelsen.

VIII. JURIDISKA KOMMITTEN

1. ALLMÄNT

Till ordförande valdes Jean Baugiet (Belgien). På grund av det begränsade antalet medlemmar i kommittén finns det en tendens av att söka undvika sakdebatt om politiska och andra praktiskt viktiga frågor. Reglementets bestämmelse om att kommittén har "att uttala sig" om bl.a. förslag till ändringar i konstitutionen och i reglementet och att den bör rådfrågas i alla tolkningsfrågor används med stor försiktighet. I och med att man sålunda valde att endast uttala sig om de olika förslagen ur snävt juridisk synvinkel blev svaret oftast att förslagen "inte mötte några rättsliga hinder".

2. ÄNDRING I STADGAN FÖR INTERNATIONELLA OCEANOGRAFISKA KOMMISSIONEN (IOC)

Den viktigaste frågan som kommittén hade att behandla var denna ändring i IOC-stadgan. I anslutning härtill hade Brasilien, Ecuador och Peru framlagt ytterligare ändringsförslag som till synes var av underordnad betydelse. Det ena av dessa berörde emellertid frågan om havens frihet och ledde därför till mycket långvariga diskussioner.

Kärnpunkten i förslaget gick ut på att Art. 2 (i) skulle få följande ordalydelse: "Promote freedom of scientific investigation of the oceans for the benefit of all mankind and rights of coastal countries concerning scientific research in the zones under their jurisdiction". Vidare skulle Art. 2 (j) strykas. Detta uppfattades som ett försök att uppnå ett indirekt erkännande av överdrivna krav på kontroll över havsforskningen från vissa kuststaters sida.

Debatten blev alltså lång och ledde till flera mindre ändringar i stadgan, varvid Art. 2 (i) till sist fick följande ordalydelse: "Promote freedom of scientific investigations of the oceans for the benefit of all mankind taking into account all relevant interests and rights, in-

cluding those deriving from the jurisdiction of coastal states". Art. 2 (j) behölls med följande tillägg: "In accordance with the decisions of the assembly or of the executive council".

Till Art. 2 fogades också följande: "Nothing in this article should be construed as implying the expression of a position regarding the nature or extent of the jurisdiction of coastal states in general or of any coastal state in particular".

När den juridiska kommittén skulle gå igenom sin rapport visade det sig emellertid att de latinamerikanska delegationerna (Argentina och Uruguay) hade fått nya instruktioner. Resultatet blev att man enhälligt godkände rapporten, där det sägs att kommittén enhälligt antagit ovannämnda ändringsförslag för Art. 2 (i) och tillägget till artikeln. Dessutom tillfogades i slutet av rapporten att Argentina och Uruguay reserverade sig mot det de tidigare gått med på samt att flera länder (Sovjetunionen, Frankrike, Bulgarien, Norge, Storbritannien och USA) beklagade detta.

Till art. 5 antogs ett tillägg som gick ut på att exekutivrådets medlemstal inte fick vara större än 1/4 av kommissionens totala medlemstal. Mot detta röstade fyra länder (Argentina, Canada, Storbritannien och USA). Norge avstod i brist på instruktioner.

SVERIGES DELEGATIONPlenardebatten:

Statsrådet Sven Moberg	21.10 - 22.10
Professor Hilding Eek	25.10 - 8.11
Generaldirektör Ernst Michanek	27.10 - 29.10
F.d. ambassadör Hugo Tamm	12.10 - 14.11
Kanslirådet Torsten Örn	2.11 - 14.11
Ambassadsekr. Magnus Nordbäck	12.10 - 14.11
Ambassadsekr. Henrik Liljegren	1.11 - 14.11
Kanslisekr. Johan Nordenfelt	14.10 - 29.10

Underkommissionen för undervisning

Informationschef Sven Elmgren	21.10 - 9.11
Förbundsordförande Per-Olof Anveden	27.10 - 9.11
Byrådirektör Stig Lundgren	27.10 - 9.11
T.f. gen.sekr. Agneta Viirman	2.11 - 5.11

Underkommissionen för naturvetenskap

Professor Torbjörn Caspersson	14.10 - 29.10
Professor Arne Engström	16.10 - 22.10
Agron.lic. Paul Grabö	14.10 - 29.10

Underkommissionen för samhällsvetenskap och kultur

Överbibliotekarie Gert Hornwall	29.10 - 5.11
Departementsrådet Roland Pålsson	29.10 - 3.11
Riksdagsledam. Ingrid Segerstedt Wiberg	29.10 - 5.11
Riksdagsledam. Ingrid Sundberg	29.10 - 5.11

Underkommissionen för kommunikation

Riksdagsman Yngve Möller	14.10 - 23.11
Intendent Edward Ploman	13.10 - 19.10

Administrationskommittén

Depart.sekr. Olof G. Tandberg	15.10 - 30.10
Kanslisekr. Karl-Gunnar Lidström	21.10 - 15.11

Sekretariatet

Fröken Gun Löfgren	9.10 - 30.10
Fru Birgitta Dietrich	28.10 - 15.11

De nordiska delegationerna vid Unescos 16:e general-
konferens, Paris, 12.10 - 14.11 1970

Danmark

Højesteretsdommer Helga Pedersen
 Generalsekretær Dorte Bennedsen
 Kontorchef Egon Drostby
 Overinspektør Erik Fischer
 Undervisningsinspektør Per Himmelstrup
 Bistandskonsulent H.E. Hillerup Jensen
 Rektor Preben Kirkegaard
 Professor Mogens Kjøie
 Professor Mogens Pihl
 Ekspeditionssekretær J. Harder Rasmussen
 Professor Hakon Stangerup
 Professor Lise Østergaard
 Overlærer Margaret Østergaard
 Ambassaderåd Mogens Hermannsen
 Ekspeditionssekretær Estrid Bjerregård
 Ekspeditionssekretær J.P. Ipsen
 Fuldmægtig Birgit Nielsen
 Assistent Helen Rasmussen

Finland

Minister Meeri Kalavainen
 Ambassadör R.R. Seppälä
 Avdelningschef Kalervo Siikala
 Sektionschef Paavo Rantanen
 Rektor Sakari Kiuru
 Pol.kand. Jukka Mustonen
 Professor Hans Luther
 Professor Jan-Magnus Jansson
 Professor Arvi Kivimaa
 Professor Juhani Paasivirta
 Gen.sekr. Anna-Liisa Hyvönen
 Dipl. ing. Elin Törnudd
 Professor Ilmo Hela
 Ambassadsekr. Paavo Keisalo
 Gen.sekr. Esa Peltonen
 Avdelningssekr. Pirkko Alajääski

Island

Ambassadör Henrik Sv. Björnsson
 Ambassadsekr. Olafur Egilsson
 Generalsekr. Andri Isaksson

Norge

Lektor Olaf Kortner
 Programdirektør Torolf Elster
 Konsulent Tor Holtan-Hartwig
 Avdelingssjef Ingelise Udjus
 Avdelingssjef Toralf Hernes
 Professor Stein Rokkan
 Expedisjonssjef Erik Colban
 Programredaktør Arne Okkenhaug
 Riksbibliotekar Harald L. Tvetterås
 Generalsekretær Per Gisvold
 Førstesekretær Birgit Tønnesson
 Professor Torkel Opsahl
 Frk. Aase Moen

BUDGET

Appropriation resolution for 1971-72

The General Conference resolves that:

I. REGULAR PROGRAMME

A. APPROPRIATION

(a) For the financial period 1971-72 the amount of \$ 89,898,560 is hereby appropriated for the purposes indicated in the appropriation table, as follows:

<u>Appropriation line</u>	<u>Amount</u>	<u>\$</u>
Part I. General policy		
1. General Conference	417 565	
2. Executive Board	626 215	
3. Director-General	406 655	
4. Joint inspection and external audit	<u>193 000</u>	
Total (Part I)		1 643 435
Part II. Programme operations and services		
1. Education	19 309 258	
1A. International Bureau of Education	900 000	
2. Natural sciences and their application to development	12 183 235	
3. Social sciences, human sci- ences and culture	9 783 020	
4. Communication	11 157 904	
5. International standards, relations and programmes	<u>1 065 495</u>	
Total (Part II)		54 398 912
Part III. General administra- tion and programme supporting services.		13 414 924
Part IV. Documents and publica- tions services.		6 392 410
Part V. Common services.		<u>7 291 707</u>
Sub-total (Parts I to V)		83 141 388
Part VI. Capital expenditure		4 403 272
Part VII. Appropriation reserve		<u>2 353 900</u>
Total appropriation		<u>89 898 560</u>

NORDISKA RESOLUTIONSFÖRSLAGNr.Inlämnat av:1. Utbildning

DR. 24 (rev)	Rätt till utbildning: studier av modeller för skoldemokrati Resolutionen drogs tillbaka eftersom hänsyn kommer att tas till underparagraferna 1 och 3 i § 7 av denna resolution i det framtida programmet och till § 2 i arbetsplanen för 1971 - 1972 (dokument 16C/5 §§ 65 - 69)	Danmark Finland Island Norge Sverige
DR. 102	Utbildningsstrukturer och lärarutbildning: (tillägg till resolution 1.23) a) efter orden "technical education" insätts "and adult education" b) efter ordet "teacher" insätts orden "including teachers in adult education" Underkommissionen antog resolution 1.23 med ändringarna i DR. 102 med 62-0-1	Danmark Finland Island Norge Sverige
DR. 150	Curriculum development: riktlinjer för kamp mot narkotikamissbruk Förslaget antogs av programkommissionen och senare av plenarförsamlingen som resolution 1.202	Afghanistan Costa Rica Danmark Iran Libanon Nederländerna Nigeria Peru Schweiz Sverige USA Västtyskland
DR. 218	Ändringar i ungdomsresolutionen 16C/PRG. 4 Resolutionsförslaget slogs samman med ett förslag från Indien (16C/DR. 219) till dokument 16C/PRG. Add. 4	Danmark Finland Nederländerna Tanzania Västtyskland

DR./PRG/4   Andra utvecklingsdekaden: Fördelarna med kooperationsrörelsen bör beaktas vid Unescoarbete i u-länder; likaså bör dessa kunna få hjälp av Unesco för att sprida utbildning

Finland
Polen

Resolutionsförslaget antogs med 48-0-3

2. Naturvetenskap

DR. 116   Främjande av grundforskning i mikrobiologi, speciellt i u-länderna; vidareutbildning av lärare; utökad undervisning i biovetenskaper

Danmark
Finland
Island
Norge

Förslaget antogs

DR. 116 (rev)   Främjande av grundforskning: Tillägg till § e i resolution 2.13 (16C/5) av orden

Danmark
Finland
Island
Norge

"to promote multidisciplinary brain research and cell and molecular biology, and to co-ordinate the activities of Unesco in these domains with the corresponding programmes of other competent organizations of the United Nations system"

samt följande helt nya resolution:

"The Director-General is authorized to continue and promote research in microbiology, in particular:

1. to intensify the activities in this field, bearing in mind the need of developing countries.
2. to strengthen the future programme in microbiology and implement new action with assistance of appropriate non-governmental organizations beyond 1972."

Resolutionsförslaget antogs med vissa smärre ändringar

3. Samhällsvetenskap och kultur

DR. 168   Kulturella studier: tioårsprogram för främjande av afrikanska språk som kulturkälla och -medium

Algeriet
Camerun
Centralafr.rep

forts.

Generaldirektören meddelade att arbete kan påbörjas inom ramen för Draft Programme and Budget 1971-1972 och att ett 10-årsprogram kommer att framläggas vid nästa generalkonferens. Under dessa omständigheter endast noterade kommissionen resolutionsförslaget

Ceylon
Dahomey
Dem.rep. Kongo
Elfenbenskuste
Finland
Folkrep. Kongo
Guinea
Indien
Jamaica
Liberia
Mali
Niger
Schweiz
USA
Västtyskland
Övre Volta

DR. 210

Innefattande av kulturutveckling i allm. utvecklingsprogram; samordning mellan kulturprogram och andra sektorer som kan påverka detta; praktisk hjälp till förbättrat internationellt kulturellt samarbete

Resolutionsförslaget antogs med 73-0-2 efter vissa justeringar

Brasilien
Centralsfr.rep
Chile
Danmark
Finland
Frankrike
Iran
Italien
Libanon
Nigeria
Norge
Nya Zeeland
Peru
Polen
Senegal
Sverige
Tjeckoslov.
Togo
Tunisien
Ungern

DR. 225

Internationell kommission för historia om mänsklighetens vetenskapliga och kulturella utveckling; dess största möjliga spridning

Resolutionsförslaget antogs med acklamation

Afghanistan
Finland
Italien
Schweiz

DR./SUB/III/1

I tioårsprogrammet "Man and His Environment - Design for Living" bör uppmärksammas turismfrågor; hjälp bör ges åt medlemsstater att innefatta turism i utvecklingsprogram

Vid verkställandet av programmet "Man and His Environment - Design for Living" bör de synpunkter beaktas som förts fram i resolutionsförslaget

Canada
England
Frankrike
Island
Italien
Jamaica
Nya Zeeland
Pakistan
Rumänien
Spanien
Schweiz
Österrike

DR./SUB/III/3 Företråde i Draft Programme 1973 - 1974
 åt diverse aktiviteter på det social-
 vetenskapliga området

Norge

Förslaget antogs enhälligt

4. Kommunikation

DR. 126 Rymdkommunikation: utbyte av information
 om rymdkommunikation; tillfredsställande
 frekvenstilldelning för satellitsändningar
 vid World Adm. Radio Conference 1971

Argentina
Nigeria
Sverige

Resolutionsförslaget antogs

DR./SUB/III/2 Rekommendation: skapa en "Regional Acti-
 vities Fund" för att finansiera filial-
 kontor av NGO:s i u-länder; påskynda ar-
 betet på datainformationservice för
 produktion av dokument och arkiv

Norge

Resolutionsförslaget antogs med 61-1-6

5. Internationella relationer, standards och program

DR. 129 International Standards & Copyright: en
 konferens under 1971-1972 i samarbete med
 WIPO ang. konvention för skyddande av
 satellitöverförda televisionssignaler

Danmark
Schweiz
Sverige

Förslaget antogs med 33-1-50

6. Administration

DR./ADM/5 Insamlande av bidrag från länder som ännu
 ej betalat

Australien
Finland

Resolutionsförslaget antogs

DR./ADM/6 Rapport från Headquarters Committee

Danmark
Norge

Resolutionsförslaget antogs med 64-0-6

DR./ADM/8 Studera möjligheterna för en fortsatt
 förbättring av utvärdering av Unescos
 aktiviteter

Sverige

Förslaget antogs enhälligt

DR./ADM/9	ILO:s administrativa domstols jurisdiktion: fortsätta perioden 1.1.1971 - 31.12 1976 vad gäller fall under Staff Regulation 11.2	Nederländerna Norge
	Förslaget antogs med 39-0-8	
DR./ADM/13	Åtgärder för att garantera "Indeterminate Appointments" Kommissionen beslöt uppskjuta behandlingen av denna fråga i väntan på nytt resolutionsförslag från Trinidads och Tobagos delegater	Danmark Finland Island Norge Sverige
DR./ADM/16	Den provtjänstgöringstid som föreslås i 16C/50 bör vara så kort som möjligt, högst 5 år; hänsyn bör tas till principen om opartisk geografisk fördelning vid tillsättande av "Indeterminate Appointments" Förslaget antogs med 44-6-3 med smärre justeringar efter diskussion	Danmark Finland Island Norge Sverige Tobago Trinidad

Statsrådet Sven Mobergs anförande torsdagen den
22 oktober 1970

"May I begin by congratulating you, Mr. President, on your election to this high office which you fill so well. I should like to address to you a few comments, first on the Second Development Decade and its implications for Unesco, then on the important task of planning new strategies for education, on the long-term plan relating to the biosphere, and finally on Unesco's programme concerning cultural policies.

This year 1970 has been designated International Education Year. It is a year for reflection, as the Director-General has put it, but also for decision. We are standing on the threshold of the Second United Nations Development Decade, the strategy for which we hope will be adopted by the General Assembly the day after tomorrow. This strategy is an important achievement for the world community. But adopting it remains only the first step on a very long journey. Other steps must be and will be taken here at Unesco's General Conference, such as the creation of an International Commission on the Development of Education, a proposal to which Sweden attaches great importance and which we support. We expect this commission to draw up a constructive outline for Unesco's work within the whole educational sector during the Development Decade.

It is highly encouraging to note the approach of the Director-General to the strategy. He has indicated that development means change and that the ultimate objective of development is of a social character. This concept coincides with what we in Sweden believe to be a realistic approach to development. The form of the strategy as it now stands represents in our view a major step towards the recognition of what has been called the unified approach to development, i.e. the fact that efforts, be they of an economic, cultural or social nature, must be integrated. The contribution that Unesco is expected to give to the work of the Decade has two important aspects. To begin with, Unesco has an essential rôle in advising developing countries with regard to their planning the educational field. The studies and work on various problems related to policy-shaping which have been undertaken by the different organs of Unesco have to be intensified in the spirit of the strategy in order to transform the strategy into action in the fields for which Unesco is responsible. Moreover, Unesco plays a fundamental rôle as an executing agency of UNDP projects. As the Jackson report points out, there is a need for strengthening the UNDP system and for a common outlook and direction in order to make the system capable of dealing with considerably increased resources. It is with great satisfaction that the Swedish Government notes the decisions taken by the competent organs in the United Nations to carry out the necessary reforms. We are

12

confident that Unesco, as stated by the Director-General, will see to it that those decisions, as far as Unesco's activities are concerned, are loyally dealt with and translated into swift action. We very much hope that the searching self-examination carried out by UNDP will be followed by the same kind of action within Unesco.

Among the serious development problems we are facing one may be more crucial than many of the others: that is the question of how to come to grips with the uncontrolled population explosion. We have reasons to fear that there will be no progress for the majority of mankind if population growth outstrips all available means of development. The need for measures in the population field has been agreed upon in the strategy for the seventies. If the goals and objectives of the strategy are to be reached there must be some upper limit to the population increase. In this field Unesco has indeed a great responsibility.

Passing over to the educational sector, I wish to express my great satisfaction with the proposals in the long-term outline plan on the democratization of education, on the access of girls and women to education and on projects concerned with the physically and socially handicapped. It is my belief that in implementing these educational programmes, we should direct our efforts to such problems of a more structural nature as preparing the routes of access for those large groups which, for financial, psychological, organizational and other reasons, have been deprived of the kind of education they wish for.

There is a second aspect of the idea of democratization of education. We have now reached the stage where we should investigate and stand up to the administrative consequences of our striving for greater equality. It is imperative, from two points of view, that the inner life of the school should also be made to respond to and foster democratic ideals: on one hand it is merely the logic consequence of our pursuit of democracy that those participating in the daily life of a school, the students, teachers and other staff, should also take a greater part in the decision-making process; on the other hand the students should learn at school to become better prepared for participation in a democratic society.

The Nordic countries have this year, as a follow-up to the resolution on access to education adopted at the previous session, introduced a draft resolution on the participation of all categories concerned in the determination of the structures, content and administration of education.

Another important consequence of our strivings for democracy and equality of opportunity is the furthering of educational possibilities for adults. An acute risk- some would say a

deplorable result - of the tremendous expansion of youth education in the last years is the widening of the gap in educational standards between generations. Adults must be offered organized opportunities for renewing their professional skills. We must aim at achieving closer connections between the social and economic demands of the labour market on one hand and the educational sector on the other hand. In the short perspective, this objective will be met most efficiently by attaching greater importance to workers' education. The new forms of labour market education should not only aim at giving specific vocational training and retraining but should also raise the general educational level of the trainees, in order to procure the necessary manpower mobility, to enable education not only to prepare for work but also be a force of change within the vocational sector. In this way, mobility will be another instrument of equality.

Reorganizing labour market education and expanding the existing adult education system does not, however, meet the needs of our changing economies in the long run. To meet the objectives of equality of opportunity and of mobility in the merging of general education and vocational training, and to fit the labour market and the educational sector more smoothly into each other, the education provided must be characterized by the same structural flexibility as has become the hallmark of our society in general. For this purpose education in the long run will have to be organized in such a way that it will become more habitual than today that the education of a generation is distributed over successive periods of the whole active life of the individual. This means that we should work for the changing of our actual educational system into a system of recurrent education. But this, Mr. President, will be a process demanding a very long time.

During the next decades it will be shown whether man can co-operate within the United Nations system to keep our planet habitable. It is, of course, unavoidable in this context for me to mention the forthcoming United Nations Conference on the Human Environment, in 1972, which we hope will be one of the important occasions when paramount decisions of this kind can be taken. Unesco's long-term international programme on "Man and the Biosphere" will be one important element in our efforts to make it possible for mankind to survive the dangers that threaten the biological productivity and human welfare, considering both the material and the social well-being of man. Within its scope of activities, as set out in Unesco's Constitution, the Organization should co-operate with other international organizations - non-governmental as well as governmental - in order to achieve the best possible results. However, I have not yet had the possibility of studying the proposals presented in the report of the Director-General concerning the long-term inter-

governmental and interdisciplinary programme in this field. I am thus not in a position to give any detailed comments on those proposals, which I regret.

Unesco has a very important and unchallenged task within education which must not be forgotten in the preparation and planning of Man and the Biosphere. However, it seems that the educational aspects are not sufficiently covered in the outline plan. I for one am convinced that before the project is accepted by the Member States these aspects must be worked into the programme in order to make it truly interdisciplinary in character and scope. It is only by knowledge acquired in the form of facts solidly based on scientific research that the environmental problems can be efficiently tackled - the question of survival is essentially educational and a question which must not be left to scientists and experts alone.

In this connection, Mr. President, I should like to say a few words about the importance of the Ministerial Conference on Science Policy, being one of the series of meetings organized by Unesco at a ministerial level to examine science policy problems on a regional basis - in Asia, in Africa, in Latin America and now in Europe. This conference made it possible for science policy-makers from the whole of Europe to meet at the same conference table. This in itself was a great achievement, besides the other results of the conference, and shows the important rôle that Unesco, in close collaboration with other international scientific organizations such as the International Council of Scientific Union, can and should play in order to promote science.

Finally, Mr. President, I will dwell a few moments on activities within the cultural sector. I had the definite impression at the recent Intergovernmental Conference on Cultural Policies, held in Venice, that it is now almost universally accepted that the government authorities do carry a responsibility for the development of the cultural sector. The participants at the conference also agreed that Unesco has an extremely important rôle to play in assisting the Member countries in their cultural policy work. Some of the projects run by Unesco in this field are related to the human sciences, others to development work in various artistic fields, others again aim at supporting national development work in the cultural policy sector, which the purpose of others still is to contribute directly to the international dissemination of culture and the protection of the cultural heritage.

To our minds, the programme should give projects in cultural policy a still more central position. Cultural policy deals with questions that influence the entire field of cultural activities, and contributions by Unesco within that sector may turn out to be of considerable practical importance. In my opinion, Mr. President, a reinforcement at the secre-

tariat level will be necessary for carrying through effectively the significant work of Unesco in this field.

Mr. President, the Second Development Decade forms the framework within which our planning must be done during the years to come. The importance to Unesco of the decisions we will take at this session of the General Conference has been strongly emphasized by the Director-General in his long-term outline plan for 1971-1976. There he says among other things that "the effect of our resolutions will be no less than to determine for the next ten years the nature, scope and direction of an activity, which stands out among all Unesco activities as the one which is concerned in the most practical way with the improvement of mankind and which absorbs the major part of the resources available to the Organization". I wholeheartedly agree with the Director-General's conclusion. It is my sincere hope that we will be able to meet this challenge and to assure the fundamental contribution of Unesco to the success of the Decade of the 1970s. Thank you, Mr. President".

P.M.

om

förhandlingarna om Man and Biosphere (MAB)
vid Unesco:s 16. Generalförsamling i Paris
av professor Hans Luther

. Programkommissionens möte 23.10.1970 kl.10-13, 15-19,30, 21-00,15. Diskussionen gällde avsnittet "Man and his Environment including Man and Biosphere" och baserade sig i huvudsak på de relevanta avsnitten av Unesco:s Draft Programme and Budget for 1971-72 (16 C/5). Avsnittet består dels av Man and Biosphere för vilket en utförlig plan (16 C/78) förelåg, men som inte hade kunnat studeras före generalförsamlingen till följd av att den blivit färdig så sent, dels av ett sociologiskt centrerat program Man and his Environment, för vilket någon motsvarande utförlig plan ej ännu föreligger och där diskussionen i huvudsak kommer att äga rum i "Sub-Commission for Social Sciences, Human Sciences and Culture" i november. I den allmänna debatten kunde här dock även denna plan tas upp (vilket skedde i mycket liten utsträckning).

Director General René Maheu inledde debatten med att framhålla att IBP-programmet är kärnan i MAB och att det under IBP-perioden blivit klart att internationellt samarbete i miljöekologi måste fortsättas och då på ett sätt som skapar ett samarbete mellan staterna och mellan dem och FN-organisationerna. Konsultationerna om programmet med övriga FN-organisationer och med non-governmental organisationer har varit mycket ingående, de kräver tid och det är dessa konsultationer som är orsaken till att MAB-planen (16 C/78) kommit ut så sent. Speciellt framhöll DG att mötet inte hade till uppgift att detaljbehandla eller godkänna MAB-programmet utan att fatta beslut om att MAB skall startas.

Följande tidtabell uppställdes av Director General Maheu:

a. Unesco:s medlemsstater bildar nationella MAB-kommissioner. Omedelbart efter generalförsamling 16 sänder Unesco ut MAB-planen 16 C/78 till medlemsstaterna, som behandlar och möjligen kommenterar den.

b. Sommaren 1971 sammankallas Co-ordinating Council of MAB (COCMAB) för att utarbeta programmet för MAB.

c. Programmet sänds ut till nationalkommittéerna.

d. MAB startar 1972.

e. FN:s miljökonferens i Stockholm hålls 1972. Resultaten från Stockholmskonferensen bör granskas av Unesco:s 17. generalkonferens senare samma år. Director General Mabeu framhöll att Unesco bör handla nu inom området för sin kompetens. Det skulle inte vara bra att vänta tills Stockholmskonferensen hållits emedan Unesco har en vetenskaplig uppgift och Stockholmskonferensen behandlar miljöadministrations- och lagstiftningsfrågor. Det är alltså en avsevärd skillnad mellan de problem som skall diskuteras i Stockholm och de uppgifter vi nu har här i Unesco. Däremot bör Unesco bidra till Stockholmskonferensen med ett vetenskapligt element. Vi kan inte vänta, miljöförstörelsen går obönhörligt vidare.

Storbritannien (Sir Harold Thompson) framförde en del kritiska synpunkter, bl.a. att MAB för utlåtande borde sändas till Ecosoc, att de medel som Unesco ämnar ställa till förfogande inte är tillräckliga och att Unesco:s sekretariat begär fullmakter för att bli den ledande organisationen i världen för miljövetenskap, medan bl.a. ICSU har tillsatt Special Committee on Problems of the Environment (SCOPE), som skall mötas i januari 1971. Storbritannien vill inte hindra "proper progress" och avser att göra MAB till en framgång. Vidare framhölls att MAB-planen inte innehåller prioritetsgraderingar. Framlade resolutionsförslag som förutsatte ytterligare koordineringsaktiviteter.

Sverige (Arne Engström), se bilaga 1.

Iran understödde helt MAB-planen, framhöll att vi går händelserna i förväg om vi nu fastställer prioriteter samt att vi inte nu skall "exert superfluous concern". Framförde ett ändringsförslag.

Holland (D.I.Kuenen). Understöder fullt både MAB-planen och tidtabellen. Det bör inte råda något som helst missförstånd om att MAB och Stockholmskonferensen är två distinkt skilda saker, som emellertid bör gå hand i hand. IUCN såg de problem som vi nu har för oss redan 1948 i Fontainebleau och bör understödjas (även ekonomiskt) i sitt arbete i hithörande frågor. COCMAB bör sättas upp snarast, det lyfter av ansvarigheten från Unesco. Övergången IBP/MAB måste skötas smidigt. Undervisningsfrågorna hör till de viktigaste i MAB. COCMAB förutsätts i MAB-planen sammanträda vartannat år, vilket är för sällan för att kunna effektivt leda arbetet. COCMAB:s byrå bör därför ha en intim kontakt med nationalkommissionerna i programfrågor. MAB är en av de största vetenskapliga samarbetsuppgifterna som hittills startats.

Norge (Olaf Kortner), se bilaga 2.

Frankrike understödde helt även om vissa detaljer kan diskuteras. MAB är viktigt och brådskande. Framhöll Stockholmskonferensens viktiga roll. Avbrott får inte ske i IBP:s follow up. Godkände helhjärtat MAB-planen (16 C/78), men framhöll att Unesco inte bör gå in på andra sammanslutningars kompetensområden utan i sådana fall bör dessa dras med i arbetet. Önskade snarast se prioriteter upprättade. Föreslog en resolution om ytterligare koordinering. Frankrike är mycket aktivt i att starta MAB.

IUCN (Ray Dasmann). Understödde helt och sade sig icke ha funnit någon "imperialism" i Unesco:s arbete för MAB.

Assistant DG Buzzati-Traverso framhöll att IUCN har en viktig uppgift i MAB och har angripit frågan på rätt sätt.

Grekland understödde MAB helhjärtat och reservationslöst.

Polen ansåg att MAB-planen överensstämmer med nationella principer. Det är mest angeläget att utarbeta verkliga arbetsplaner och snabbt få ut dem till hela världen.

Belgien (M.Florkin). IBP har upphöjt ekologin till en mycket modärnare nivå än förut. Understödde Storbritanniens resolutionsförslag.

Indien (undervisningsminister Rao) ansåg, att vetenskaplig teknologi är det viktigaste för Indien. (Yttrade sig inte om MAB, men föreföll närmast negativ.)

ICSU (C.Chagas) framhöll att ingen kontrast existerar mellan MAB och Stockholmsmötet.

Rumänien röstar för MAB.

Kanada välkomnade MAB, ett vidsträckt kanadensiskt deltagande förutses och kommer på det nationella planet att leda till ändringar i vetenskapliga prioriteter. Konstruktiva kommentarer:

- a. Omfattningen vidsträckt, prioriteter inom MAB måste etableras.
  - b. De enskilda ämnenas omfång för stort.
  - c. Utöver COCMAB:s kontinuerliga översyn borde sammandrag presenteras med några års mellanrum.
  - d. Programmet bör revideras efter Stockholmsmötet.
  - e. En COCMAB som sammanträder bara vartannat år är inte något bra ledande organ varför byrån måste utvidgas tillräckligt.
  - f. Samarbetet kommer uppenbarligen att bli svårare än förutsett.
- Understödde Storbritannien.

Venezuela understödde på det varmaste. MAB-budgeten borde vara lika stor som den nationella försvarsbudgeten.

Uruguay gratulerade Director General till MAB-planen.

Kambodja understödde MAB.

USSR ansåg att Storbritanniens förslag att sända MAB till Ecosoc inte blott skulle leda till dröjsmål utan vara potentiellt farligt. Understödde att denna generalförsamling utser COCMAB samt framhöll att de uppställda projekten är slumpvis valda och av olika värde och kritiserade bl.a. åsikten att det kan finnas något negativt i kraftverksdammar, att det talas om att nedsmutsning inte känner nationsgränser. Sovjet anser MAB-planen som ett generellt panorama över forskningsfältet och en "basic guideline" för MAB, rekommenderar att COCMAB beaktar kommentarer från stater och internationella organ samt etablerar prioriteter och antar en koordinerad plan som för fram åtminstone till 1976 samt inte pysslar med resolutioner utan gör praktiskt arbete.

Colombia understödde MAB men ansåg budgeten vara väl liten. Colombia ämnar använda för MAB mera pengar nationellt än Unesco för hela världen. Inviterade vetenskapsmän från hela världen att delta i Colombias MAB-arbete i tropisk ekologi.

Indonesien understödde MAB.

Italien godkänner planen, anser den vara "satisfactory".

Ungern färdigt att medarbeta i MAB. I ett senare skede bör artificiella miljöer inkluderas (flats, streets, parks etc.). Sociala vetenskaper bör i ökande grad inkluderas.

Västtyskland (Magda Staudinger) välkomnar MAB-planen. Starten bör ske nu genom att de mest angelägna forskningsuppgifterna utväljs. Framhöll vikten av att socialvetenskaper inbegrips. Naturen bör handhas så att möjligast hög kvalitet nås. Framlade ett resolutionsförslag.

Irak. Planen för MAB öppnar vida perspektiv. Understöder fullt, instämmer icke i de tvivel som uttryckts och ser inte någon motsättning till Stockholmsmötet 1972.

Brasilien. Ett nöje att läsa MAB-planen. Stockholmsmötet för beslutsfattare (administratörer) som skall bistås av vetenskapliga rådgivare.

Director General Maheu ironiserade över Storbritanniens förslag för ytterligare koordination och bad även övriga resolutionsförslagsframställare överväga sin standpunkt.

Frankrike. Efter diskussionen med andra delegationer finner vi att våra önskemål starkt kan fördröja proceduren. Eftersom vi önskar få det hela snabbt i gång har vi förändrat vår ståndpunkt i samarbete med Iran, Västtyskland och Storbritannien så att en enda text kan framläggas.

Tjeckoslovakien understödde.

Etiopien välkomnade MAB, önskade speciellt att radioaktivt material i atmosfären inkluderas. Miljoner barn som aldrig sett ens en cykel dricker och äter nu ämnen som innehåller radioaktivt spill.

Finland (Hans Luther), se bilaga 3.

Ghana instämde med Storbritannien i att detta är ett av de viktigaste program Unesco tagit upp. Inga åtgärder får företagas som kan åstadkomma avund i andra FN-organ. Instämde i Sovjets synpunkter. MAB-planen borde förbli ett arbetsprogram tills FN:s samordnande kommitté gjort sina observationer. Framhöll att Unesco i vissa fall bör betala avgifterna för deltagande i CCCMAB-mötena.

USA (E.T.Brennan). I USA finns en "intense concern" rörande miljön. Uttryckte tillfredsställelse över att MAB blir till i dag. År 2000 kommer hälften av jordens befolkning att bo i städer. Understöder mycket starkt att MAB blir ett samarbete mellan nationella myndigheter. Mellanvetenskapliga grepp bör införas redan från begynnelsen. Föreslår att en mekanism införs för kontinuerlig kontroll av programmet och för koordination mellan FN-organisationerna. Anser det mycket angeläget att undervisningsfrågorna betonas, understöder att prioriteter fastställs och att omprövning och, om så behövs, omprogrammering sker periodvis. Stockholmskonferensen bör härvid beaktas. Framförde en stark önskan att programmet igångsätts så fort som möjligt samt därtill synpunkter på de framlagda resolutionsförslagen.

Spanien. Det sociala programmet Man and his Environment lika viktigt som MAB, men inte ännu så långt hunnet. Understöder MAB. MINESPOL-andan bör ge riktlinjer. Erbjud Guadalquivir-deltat (Coto Donaña) som internationellt arbetsområde.

Japan uppskattar påbörjandet av MAB och attityden att angripa de svåraste problemen mänskligheten nu står inför. Speciellt kommer Japan att studera "survival of mountains and their environments". En intim övergångskontakt med IBP bör uppnås. Viktigt att öka undervisningsavsnittet.

Australien. Stadgarna för MAB är i stort sett godtagbara, så som de förbättrats av Storbritannien och Iran. ICSU måste få en väsentlig roll vid besluten om MAB-programmet. Mycket lagstiftning och mycket undervisning är av nöden innan vi kan nå verkligt resultat. Det sociala programmet Man and his Environment är en väsentlig del av hela systemet.

Kuba understöder MAB och Irans reservation i Rumäniens form. Prioriteterna måste bero på de förhållanden som råder i respektive land, inga generella prioriteter kan tvingas fram utifrån.

Nigeria positivt. Unesco borde betala för COCMAB-medlemmars resor, åtminstone där det är nödvändigt.

Nya Zeeland understöder och är berett att medarbeta. Ser tre nivåer, vad som görs på det nationella planet är primärt, region-samarbete är bra men interregionalt samarbete bör betonas mera.

Schweiz (J.Hersch) understödde starkt Man and his Environment-filosofin men ansåg det inte så säkert att det är nödvändigt att ge så mycket åt MAB utan ville ha Unesco:s aktivitet inom Man and his Environment nästan helt på den sociala sektorn.

Kenya ansåg att MAB-planen alltför mycket sysslar med den natur som redan är skadad och framhöll vikten av att undersöka områden som ej ännu är påverkade. Det skulle vara en uppgift för Unesco att skapa en konvention för att bibehålla rena områden konstant rena. Metoder bör få fram som kan förhindra länder med sådan natur att göra samma misstag som gjorts där var naturen nu är skadad eller förstörd.

Jugoslavien uttryckte fullt förtroende för Director General och MAB-planen. Det är absolut nödvändigt att arbeta snabbt. Internationellt och interdisciplinärt arbete utvecklas som regel för långsamt.

Assistant DG Buzzati-Traverso sade sig ha förtröstan, vilket han inte hade tidigare. Han hade för ICSU föreslagit att en samkommitté skulle bildas för SCOPE och COCMAB.

Assistant DG Hoggart ansåg att Man and his Environment är mycket viktigare än MAB. 4-5 experter skall ännu i år etablera prioriteter på basen av Helsingforssymposiet om Man and his Environment (~~se bilagor som sändes senare~~).

Deputy DG M.Adishesiah: 39 nationer har talat, ställde omröstningsproposition.

63

Storbritannien (M.Holdgate) uttryckte ännu den allmänna önskan att göra MAB till en succé.

Deputy DG Adiseshiah: 16 november skickas MAB-planen ut till alla medlemsstater.

Vid omröstning antogs MAB enhälligt sedan alla resolutionsförslag kombinerats till ett enda, som inte i något väsentligt ändrade den ursprungliga planen, men väl gjorde den något mera entydig. Budgeten för det mellanstatliga programmet godkändes med 45 för, ingen emot, tre avstod.

Bilaga 1. Sverige, Arne Engström:

The growing world wide concern about vanishing natural resources, the congested conditions in the growing urban megaconglomerates, and the increasing pollution of air, water, soil and of life itself has triggered off a number of activities on national, regional and international levels. Nationally to a consequence one can observe that in several countries the political responsibility for the environment is given to one minister or one ministry, aided by proper organizational structures. Such a development is logic from several points of view, among which can be mentioned the rational and environmentally sound practice of the national resources but also the clear fact that environmental issues more and more become political issues, especially among the young generation. In some countries this interest in the environment has lead to drastic youth actions which perhaps in themselves contain an element of protest against science and technology itself which according to their views are the source of some of the basic troubles in the world today rather than taking the positive attitude that only science and technology are key elements for improvements.

Today, in the science-based debate on the environment two major schools seem to have developed, the ecologic and the economic. Seemingly there is a polarization between the two schools as some scientists representing the ecological approach in despair have taken to dooms-day prophecies in order to shake up the economists. But there is an interesting trend now being exhibited also in some international organizations and that is that the paramount goal of economic growth is not an end in itself, but will be coupled also to quality of life concepts, that is paramount social goals, and not only to security and prestige goals. As science and technology are important factors for the growth of production and economy they will in this overall concept have the double duty of providing means for increased growth but at the same time supply the basis for the long and short term actions in such a way that social and environmental values are properly respected and taken in account.

Sometimes the argument is presented that the environmental problems are something only for the industrialized nations and do not concern the developing countries at all. But sad experience in the industrialized countries shows that had environmental protection measures been introduced at an earlier stage and then at a relatively limited cost one could have saved large expenditures now

necessary not only for environmental protection but also for environmental restoration. The pollution of great lakes here serves as an illustrative example. Thus by learning from the environmental mistakes done in the highly industrialized countries the growing industrialization in the developing countries could be given a direction which both serves the economic growth and widened social and environmental goals. Furthermore there is an immense environmental problem common to both developed and developing countries, a problem which could be tackled jointly, and that is the severe and worsening conditions in the large urban conglomerates. It is therefore particularly urgent that the international actions will lead to positive measures for the developing countries.

But national or even regional positive environmental actions have a limited value if they are not followed up on an international level. Such an international action is most strongly motivated both from the ecologic and the economic points of view. Agents damaging ecosystems, especially agents infused into the air and the sea do not respect any national borders and therefore international measures e.g. in the form of conventions etc. banning the use of the sea as a recipient for dumping toxic substances, have to be introduced. On the regional and international levels agreement on environmental measures are also necessary in order to be able to introduce national environmental protection measures without undue economic competitive hardships on the industry.

The above arguments, only partially mentioned and developed, are behind Sweden's deep concern for the environmental problems. These problems are an interwoven net of sociological, ecological and economic factors and from the point of view in international collaboration we are now dealing with a true transdisciplinary, horizontal, subject which involves practically all activities of our society whether developed or developing. It is from this broad point of view that Sweden acted vigorously for a decision of the United Nations to convene a world wide conference on the problems of human environment. As is well known the United Nations have decided to hold this conference on the human environment in Stockholm 1972 and that a UN-preparatory committee consisting of 27 nations has been set up.

The problems of international cooperation in the field of environment are so vast and at present to a certain extent undefined that Sweden felt it necessary that under the UN-umbrella, through discussions, arrive at a proper division of labor between the

different international governmental and nongovernmental organizations taking due respect to their competence rather than to their appetite. It is with the last remarks in mind that Sweden would like to make some general comments on the MAB-programme.

General we are of the opinion that UNESCO's work in the environmental field should be concentrated to UNESCO's field of competence in education and science. In that respect one would have liked to see some priorities in the list of research projects and stronger emphasis on educational aspects. Some topics e.g. monitoring, is developing in WMO for the overall climate influence of air pollution and in WHO for immediate environment monitoring having direct connection with health problems. ICSU in a series of reports is developing the idea of base line stations, and a global monitoring system. These examples are given only to illustrate one aspect of the complicated actions and interactions between the international organizations. Therefore it is natural to conclude as has been repeatedly stated from Sweden that we welcome increased concerted, correlated and qualified actions from the various international organizations. But as the world is in the beginning of this work we are of the opinion that at the moment the most urgent task for the international organizations is to perform scientifically and technically first class studies in their respective fields of competence rather than to broaden and thereby qualitywise pollute their own efforts. We also are of the opinion that when the international organizations now are entering the field of environment they by 1972 have reached so far in their studies that the UN-conference then can serve as a vehicle for the rational further division of labor and environmental responsibilities between the international, governmental and nongovernmental organizations. This means that the results achieved at the UN-conference by a feed-back mechanism should have a modifying effect on the future direction of the MAB-program.

Mr President, the remarks I have made have the basis in Sweden's deep concern for the human environment taken in its broadest sense, and the hope that all positive international forces shall join in the battle for a better future life. Therefore I can assume you Mr President and Mr Director General that Sweden will give all assistance she can ^{to/} make the MAB-program a sound and successful enterprise.

Bilaga 2. Norge, Olaf Kortner:

The time has been short for a thorough study of the longterm programme submitted by the Director General on October 6th. We in the Norwegian delegation feel that experts in a variety of fields ought to have been consulted before we express a considered opinion on the extensive analysis and programme before us. This has not been possible in the few days at our disposal, and consequently I shall on this occasion confine myself to a few remarks.

My delegation wholeheartedly supports the main ideas behind and aims of this programme. We find it to be perhaps the most important effort made by UNESCO in its proper fields of competence and action. The crisis of the human environment is rapidly taking such dimensions that it does not only affect our forms of life and well-being today, but seriously endangers the future of man. The problems are dealt with by the nations separately, but we all know that they are, basically, global and must be treated as such. For that reason we welcome, and are ready to take our share of, the great programme on "Man and the Biosphere" and the related programme on "Man and his Environment".

Document 16 C/78 poses many problems and suggests answers to them in the form of certain proposals. This document is subject to the action programme laid down in the proposed resolution in 16 C/5. My delegation is ready to start along the lines drawn up in these documents, but we take it for granted as has also been emphasized by the Director General that the programme will undergo a continuous evaluation and replanning as it proceeds, under the guidance of the Co-ordinating Council and the decisions of the future General Conferences. In due course we shall also receive important guidance from the Stockholm conference. Since this is going to be a concerted action by all the Member States and by other United Nations and non-governmental organizations, I fully agree with the delegate for Iran in this remarks on the amendment suggested by the U.K. I think we ought - from the very outset - to give close attention to the formal co-ordination of all these forces. They must be co-ordinated in order to ensure the essential unity, totality and efficiency of the programmes carried out by the different agencies. The Norwegian delegation feels that this work of co-ordination should immediately be taken

up by UNESCO with the other agencies and organizations. On this point we differ from the opinions expressed by the U.K. and Sweden.

Mr. President! In connection with the programme under debate I want to make a few observations of a more general nature, but relevant to some of the more general remarks made by the Director General at the opening of the debate. This programme - and the corresponding one on "Man and his Environment" - are examples of the need for more, closer, and more systematic interdisciplinary co-operation. This need is felt at the national as well as at the international level. This was amply confirmed by the Conference of Ministers of the European Member States Responsible for Science Policy, the so-called MINESPOL-conference, held in Paris in June this year.

The question is also given considerable attention by a number of intergovernmental organizations other than UNESCO - in Europe especially by OECD, the Council of Europe and NATO.

The Norwegian delegation believes that UNESCO has a very important role to play in this field, and it is therefore desirable that UNESCO's organizational form and its economy be adapted to the type and scope of the task.

From its original concentration on science, technology and industrial production, discussion around science policy in many countries is gradually becoming a discussion comprising the total scientific capacity of the nation in all disciplines, and the total application of research as an instrument in all sectors of society. This trend has been very marked in recent years, and the idea of a science policy including all scientific research and all fields application seems to be increasingly recognized.

Society's application and use of research today transgresses traditional demarcation lines between the various scientific disciplines. Scientific approach to environmental, social and other problems can no longer be limited to problems of technology and natural science. Disciplines such as economics, organizational theory, operation analysis, sociology, medicine, psychology, law, social anthropology, various humanistic disciplines, etc., must be mobilized. This means that scientific approach is intersectorial in a very wide sense, and it must be expected that interdisciplinary methods of research will be increasingly important in the coming years.

These principles were strongly advocated at the MINESPOL-conference, and it seems essential that UNESCO's activity in the field of science policy should be based on them unreservedly.

In the proposed organization chart of the Secretariat 1971-72 contained in the Draft Programme and Budget, 16 C/5 page XXXIX the so-called "Department for Science Policy and Promotion of Basic Sciences" is a department under the Natural Science Sector. This sector, as you know, does not include Social Sciences or Human Sciences, which constitute a sector of their own. That sector is not provided with a department of Science policy.

The Norwegian delegation feels that this organizational system is not well designed for a co-ordinated over-all science policy on the part of UNESCO. And this does not only concern the research work carried out by the Organization itself, it also concerns its role as an adviser to the Member States.

It is an extremely demanding and comprehensive task which faces UNESCO if the Organization takes it upon itself to develop an adequate machinery for a science policy. As for the justification of it doing so, I would refer to the report from the MINESPOL-conference.

My delegation feels that a strong administrative body is needed within UNESCO for the purpose of co-ordinating all the Organizations policy-making activities in natural sciences, social sciences and the humanities. This is a problem that require careful consideration by UNESCO's competent authorities. We therefore ask the Director General to make a careful study of this problem and present the result to the 17th session of the General Conference.

Bilaga 3. Finland, Hans Luther:

At this late stage of the discussion the delegation of Finland wants to restrict the comments to the Man and Biosphere programme. We are also profoundly interested in the Man and his Environment part of our present discussion unit but like Canada we will make our intervention on this part in the Sub-commission on Social Sciences, Human Sciences and Culture.

The delegation of Finland fully supports the Man and Biosphere plan as proposed in 16 C/4, 5 and 78. We are also in agreement with regard to the timetable.

Like other delegations the delegation of Finland regrets that the document on Man and Biosphere, 16 C/78, became available too late for the possibility to have it reviewed on the national level before this session of the General Conference. Thus the Finnish delegation cannot yet express views regarding the research proposals included in MAB. They cover a vast field of research but should in our opinion be considered as a shopping list from which pertinent authorities as we see it first on the national and then on the international level will have to select their preferences after which SCOPE and the Co-ordinating Council of MAB will have the task to formulate the real action programme of MAB and to establish priorities.

Recommendation 20 of the Biosphere Conference two years ago states the timetable foreseen for MAB. As Finland stands as originator of this recommendation we wish to assure that we still are of the opinion that the timetable should be followed and MAB be brought to a start in 1972. It is essential that no gap appears between IBP and MAB as far as IBP programmes will continue under MAB. We cannot afford the brain drain of the comparatively small scientific staff now active in the field of environmental ecology which would be the result of such a gap between the programmes IBP and MAB. Flexibility will be needed when linking these two programmes.

As a member of IUCN Finland also hopes that projects drawn up in a centralized and most competent way by such non-governmental international authorities as IUCN will get the full support of Unesco and other bodies which may be able to finance these projects.

Further on we want to call the attention of the secretariat to an inadvertence in 16 C/5 where in paragraph 4/8 it is said that

the Man and Biosphere programme "is limited to terrestrial environments since the oceanographic and hydrological aspects are covered by other already existing programmes". If we, however, consult the MAB-plan, 16 C/70, I refer especially to paragraphs 19 and 29, we see that biological problems of inland waters as well as coastal and estuarine areas of the sea are included in MAB. May we thus request the secretariat to make the appropriate correction of paragraph 478 of the Blue Book?

UNESCO:s 17:e GENERALKONFERENS 1972

1. Tidsschema för program- och budgetförslaget 1973/74 och för långtidsplanen 1973-1978

7-10 juni 1971	De nordiska Unesco-kommissionerna sammanträder i Finland för att fastställa ev. gemensamma programförslag till Unesco för verksamhetsperioden 1973-1974 och långtidsplanen 1973-1978.
30 september 1971	Sista dagen för medlemsstaterna att inlämna programförslag för 1973-1974 års program och för långtidsprogrammet.
Sept-okt. 1971	Unescos styrelse diskuterar generaldirektörens kostnadsberäkningar för 1973-74 med hänsyn till automatiska kostnadsökningar och slutresultatet för 1969-1970.
30 april 1972	Generaldirektörens preliminära program- och budgetförslag för 1973-1974 och långtidsprogrammet utsänds på remiss till medlemsstaterna.
Omkr. 15 juni 1972	Unescos styrelse diskuterar det preliminära program- och budgetförslaget och långtidsprogrammet.
1 augusti 1972	Sista datum för medlemsstaterna att insända resolutionsförslag innebärande större budgetära ökningar.
29 augusti 1970	Sista dagen för generaldirektören att utsända de resolutionsförslag som inkommit från medlemsstaterna.
5 september 1972	Sista dagen för förslag om ändring av budgettaket m.m.
17 oktober 1972	Öppnas Unescos 17:e generalkonferens.
2. Kommittéer för den 17:e generalkonferensen
  - 2.1 Högkvartersskommittén
 Australien, Dominikanska republiken, England, Finland, Frankrike, Holland, Iran, Italien, Liberia, Rumänien, Somalia, Sudan, Tunisien, Tyskland, USA.
  - 2.2 Juridiska kommittén
 Belgien, Brasilien, Bulgarien, Canada, Danmark, England, Ecuador, El Salvador, Frankrike, Förenade Arabrepubliken, Ghana, Indien, Italien, Libanon, Schweiz, Sovjetunionen, Sydvietnam, Syrien, Tjeckoslovakien, Tyskland, USA.